

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi dokuzuncu İnikat

26 . I . 1959 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	598:599	mesine dair kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/218)	601:
2. — Havale edilen evrak	599		608,612,614,622:626
3. — Yoklama	599	2. — Sakarya Mebusu Nusret Kirişçi-oğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat Encümen mazbataları (2/129)	608:614
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumi-yeye mâruzatı	599	6. — Sualler ve cevaplar	614
1. — Başvekil Adnan Menderes'in, Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu ile birlikte yurt dışına yapacakları seyahat dolayısıyla, avletlerine kadar, Başvekil Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/353)	599:601	A — Tahrirî sualler ve cevapları	614
2. — Sayın mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/350)	601	1. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır emniyet memurlarından Hayrettin Yakıt'ın vekâlet emrine alınması sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahrirî cevabı (7/372)	614:615
3. — Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli'nin tahsisatına dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/354)	601	2. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun, Tokad vilâyeti dâhilindeki köy okullarına dair sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın tahrirî cevabı (7/125)	615:618
5. — Müzakere edilen maddeler	601	3. — Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, hayvan hastalıkları ile mücadele hususunda neler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahrirî cevabı (7/331)	618:619
1. — Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşül-			

4. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü tarafından 1956 yılında hurda maden ve mal-

zeme satışı yapıp yapılmadığına dair sualine Münakalât Vekâleti Vekili Muzaffer Kurbanoglu'nun tahriri cevabı (7/374) 619:620

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine, Dahiliye Vekili Namık Gedik'in Vekillik edeceğine dair, Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu.

Devlet Orman İşletme ve fabrikalarının tomruk ve Kereste piyasa satışları hakkındaki 6809 sayılı Kanununun 1 nei maddesinin 2 nei fıkrasının değiştirilmesine ve bu maddeye yeniden bazı fıkralar ilâvesine dair kanun lâyihası, Başvekâletin talebi üzerine giriverildi.

1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanun kabul edildi.

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, et sıkıntısının giderilmesi hususunda ne düşünüldüğüne,

Ankara Mebusu Hatan Tez'in, perakende et satışına,

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, kasap dükkanlarında et bulunmaması sebebine dair suallerine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen ayrı ayrı cevap verdi.

Ankara Mebusu Bülent Ecevit'in, Dünya gazetesinde tefrika edileceği bildirilen «Teke-lonya Cumhuriyeti» adlı romanın neşrine İstanbul Müddeiumumiliğince ne sebeple mâni olunduğuna dair Adliye Vekilinden olan şifahi suali, kendisi İnikatta hazır bulunmadığından, tahriri suale inklâbetti.

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Bozova Müddeiumumisi Niyazi Erozan'ın Silvan'a nakil ve tayin edildiğinin doğru olup olmadığına dair sualine, Adliye Vekili Esat Budakoğlu cevap verdi.

Ordu Mebusu Eşref Ayhan'ın, Aybastı - Fatsa yoluna,

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, köy içme suları ve vilâyet ve köy yolları için ayrılan tahsisatın en verimli şekilde kullanılmasını teminen ne gibi tedbirler alındığına dair suallerine Nafia Vekili Tevfik İleri, ayrı ayrı cevap verdi.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan muafiyetine ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihasının heyeti umumiyesi üzerindeki görüşmelere devam olundu.

26 . I . 1959 Pazartesi saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Bursa Mebusu	Kütahya Mebusu
Agâh Erozan	Kemal Özer

Kâtip
Samsun Mebusu
Abdullah Keleşoğlu

Sualler

Tahriri sualler

1. — Ankara Mebusu Selim Soley'in, Ankara vilâyeti Elmadağ nahiyesinin Deliler köyü halkına toprak tevzi edildiği hakkındaki radyo haberinin doğru olup olmadığına dair tahriri sual takririni Başvekâlete gönderilmiştir. (7/396)

2. — Ordu Mebusu Ferda Güley'in, Ordu

vilâyeti Gököy kazasının civar şehir ve kasabalarla telefon konuşmasının ne zaman imkân dâhiline sokulacağına dair tahriri sual takririni Münakalât Vekâletine gönderilmiştir. (7/397)

3. — Kars Mebusu Kemal Güven'in, Sümerbank mağazalarından mal alan tüccar müşterilere verilen pamuklu mensucata dair tahriri

sual takriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (7/398)

4. — Ankara Mebusu Bülent Ecevit'in, Dünya Gazetesinde tefrika edileceği bildirilen

«Tekelonya Cumhuriyeti» adlı romanın neşrine İstanbul Müddeiumumiliğince ne sebeple mâni olunduğuna dair tahriri sual takriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/399)

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Türkiye Atom Enerjisi Programının tatbik şekli hakkında kanun lâyihası (1/307) (Marif, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — 150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki 6797 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin son fıkrasının tadiline dair kanun lâyihası (1/308) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu lâyihası (1/309) (Sanayi, Nafia ve Bütçe encümen-

lerine)

4. — Ankara Üniversitesi 1956 malî yılı Hesabı Katı kanunu lâyihası (1/310) (Divanı Muhasebat Encümenine)

5. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün 1956 malî yılı Hesabı Katı kanunu lâyihası (1/311) (Divanı Muhasebat Encümenine).

Mazbata

6. — Kadınların siyasi haklarına dair sözleşmenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası (1/217) (Ruznameye).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili Mahmut Goloğlu

KÂTIPLER : Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli), Kemal Özer (Kütahya)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim. (Kırklareli mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz var, celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — Başvekil Adnan Menderes'in, Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu ile birlikte yurt dışına yapacakları seyahat dolayısıyla, avdetlerine kadar, Başvekil Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/353)

pacakları seyahat dolayısıyla, avdetlerine kadar, Başvekilliğe Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de Dahiliye Vekili Dr. Namık Gedik'in vekillik etmelerinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — Riyaseti Cumhur tezkeresini okuyoruz efendim.

REİS — İttılamıza arz edilmiştir.

T. B. M. Meclisi Reisliğine
Başvekil Adnan Menderes'in, Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu ile birlikte yurt dışına ya-

BÜLENT ECEVİT (Ankara) — Zaptı sabık hakkında söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

BÜLENT ECEVİT (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; bendenizin bir sözlü sorum vesilesiyle ortaya çıkan bir durum, İctüzük değişikliği yapıldıktan sonra Meclis İctüzüğünde bırakılmış olan bir boşluğu meydana çıkarmış oldu. Bu vesile ile huzuruza gelmiş bulunuyorum.

Bendeniz 9 ay kadar önce, «Dünya» gazetesinde neşredileceği ilân olunan bir tefrikanın neşrine savcılıkça engel olunması üzerine, bir sözlü soru vermiştim. Bu sözlü soruma sayın Adalet Bakanının 16 Ocak günü yapılan oturumda cevap vereceği gündemde yazılı idi. Bendeniz bu oturumda bulundum, fakat sayın Vekil gelmemişlerdi. O yüzden sualim cevapsız kalmıştı.

O gün Avrupa konseyine gitmek mecburiyetinde idim; keyfiyeti bir tezkere ile Başbakanlığa bildirdim. Meclisin verdiği bir vazifenin ifası için gelecek Cuma günü Mecliste bulunamayacağımı ifade ederek sualimin bir hafta sonraki gündeme alınmasını istirham ettim. Geldiğim zaman gerek gazete haberlerinden, gerek grup başkanı Nüvit Yetkin Beyle temasımdan anladım ki, cereyan eden bir görüşmeden sonra, o gün Başkanlık mevkiini işgal eden sayın Başkanvekili tarafından bu ricamın yerine getirilmesinin mümkün olamayacağı bildirilmiş.

Arkadaşlar; nizamnamede gerçi bu hususta bir sarahat yoktur ama, öyle zannediyorum ki, nizamnamenin ruhu benim isteğimi son derece mâkul karşılar.

Nizamname, tadil edilen yeni İctüzük, suallerin cevaplandırılmasında Vekillere hudutsuz imkânlar vermektedir.

Nitekim benim sualim de dokuz ay geç gündeme alınmıştır. O gün sayın vekili bulunmamışlardı. Sayın vekil bulunmayınca benim vaziyetimde bir değişiklik olmuyor. Fakat bir mebusun, Meclis tarafından verilen bir vazife ile dahi olsa, bir oturumda bulunamaması sualin düşmesine ve yazılı soruya çevrilmesine yol açıyor. Sayın Başkan Cuma günü oturumda, öğrendiğime göre, benim isteğimin gayrinizami olduğunu söylemişler. Bir kere benim isteğim gayrinizami değildir, sadece Nizamnamede bu husus düşünülmemiş, ihmal edilmiştir. Buna mukabil öyle zannediyorum ki, benim isteğimin yerine getirilmeyişi gayrimantiki ve gayriâdilânedir. Böyle bir şey İctüzük değişik-

ten sonra ilk defa vukubulmaktadır. Onun için Riyaset Divanının bu hususta bir geleneği bulunması vâridolamaz.

Bu itibarla bugün Başkanlık yapan sayın Başkanvekilinden tekrar rica ediyorum : Bir unutkanlık olarak İctüzükte açık bırakılmış olduğunu zannettiğim bu hususu Meclisin takdirine arz etsinler; Meclisin verdiği vazife ile bir mebus sualinin görüşüleceği gün Mecliste bulunmazsa bu sualin bir hafta sonra gündeme alınıp alınmaması hususunu yüksek Meclisin tasdikine arz etsinler. Bu hususu sayın Reisten rica ediyorum.

REİS — Efendim; Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesi; şöyle der : (Suali soran mebus, cevap gününde hazır bulunmazsa şifahi cevap hakkını kaybeder ve sual tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılır.

Suale muhatabolan vekil gününde hazır bulunmazsa cevap haftaya talik olunur.

Ertesi hafta vekil yine suale cevap vermezse şifahi veya tahrirî olarak mehil talebinde de bulunmazsa sual sahibi sualini istizaha çevireceğini beyan edebilir. Bu talep bir hafta sonra müzakeresiz reye konur. Ancak reye müracaatten evvel vekil suali cevaplandırmak hakkını haizdir.)

Görülüyor ki, Dahilî Nizamname suali soranla cevap verecek olan arkadaşların bulunmaması halinde her ikisine ayrı iki usul tatbik etmiş, âmir hüküm olarak koymuştur : Vekil bulunmazsa bir hafta sonraya talik ediliyor. Ertesi hafta yine bulunmazsa sualini istizaha çevirme hakkını sual sahibine tanıyor. Şifahi sual, sahibi bulunmazsa tahrirî suale inkılâbediyor. Buradan, mebusların mazeret beyanı ile sualin cevabını gelecek haftaya talik etmeleri hususunda, ima tarihiyle dahi olsa, bir mâna çıkarmak mümkün değildir. Bu hüküm Tüzüğün âmir bir hükmüdür. Ancak, mücbir sebep dolayısıyla sual sahibinin bulunamaması halinde, sualin tahrirîye inkılâbetmiyerek yine sözlü olarak cevaplandırılması hususundaki mütalâa da akla gelebilir. Eğer bu hususta Dahilî Nizamname konuşan hatip arkadaşın söylediği gibi bir boşluk ihtiva ediyorsa, bunu Riyasetin içtihadı ile değil, yapılacak bir tadil teklifinin kabulü ile tamamlamak lâzımgelir. Bu itibarla geçen inikat Riyaseti işgal eden arkadaşımız

bu muameleyi yukarıda arz edilen şekilde izah etmiş ve başka bir muamele yapmaya imkân görmediğinden dolayı bu şekilde riayet ederek gündeme devam etmiştir. Riyaset Divanının kararı da bu yoldadır. Kaldı ki, geçen inikad-da mevzuubahsolan sual vekil bulunmadığı için talik edilmemiştir, müzakere sırası o suale gelmediği için gelecek haftaya kalmıştır. Binaenaleyh Riyaset Divanının tezekkür ederek verdiği karar neticesinde yeniden yapılacak bir muamele yoktur.

Ruznameye devam ediyoruz, efendim.

2. — *Sayın mebuslardan bazılarına izin verilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/350)*

REİS — Tezkereyi okuyoruz.

Umumi Heyete

Aşağıda adları yazılı sayın mebusların hizarlarında gösterilen müddetlerle izinleri, Riyaset Divanının 21. I. 1959 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine sunulur.

T. B. M. M. Reisi
R. Koraltan

Ankara Mebusu Faik Ahmed Barutçu, iki ay, hasta olduğu için, 24. XI. 1958 tarihinden itibaren.

Giresun Mebusu Sadık Altınca, iki ay, hasta olduğu için, 26. XII. 1958 tarihinden itibaren.

Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli, üç ay, hasta olduğu için, 25. XII. 1958 tarihinden itibaren.

Sakarya Mebusu Hamza Osman Erkan, bir ay, mazeretine binaen, 20. I. 1959 tarihinden itibaren.

REİS — Birer, birer okuyarak reylerinize arz ediyorum.

Ankara Mebusu Faik Ahmed Barutçu, iki ay, hasta olduğu için, 24. XI. 1958 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Giresun Mebusu Sadık Altınca, iki ay, hasta olduğu için, 26. XII. 1958 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli, üç ay, hasta olduğu için, 25. XII. 1958 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sakarya Mebusu Hamza Osman Erkan, bir ay, mazeretine binaen, 20. I. 1959 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli'nin tahsisatına dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/354)*

REİS — Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli arkadaşımız iki aydan fazla izin almak mecburiyetinde bulunduğu için dolayı Dahilî Nizamnamenin 197 nci maddesi gereğince tahsisatının verilebilmesi yüksek reylerinize mümkündür. Bu sebeple gelmiş bir tezkere vardır, okuyoruz.

Umumi Heyete

Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli'nin tahsisatının verilebilmesi, Dahilî Nizamnamenin 197 nci maddesi gereğince, Umumi Heyetin iznine bağlı olduğundan keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

T. B. M. M. Reisi
R. Koraltan

REİS — Tahsisatının verilmesi hususunu kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe encümenleri maz-*

bataları (1/218)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde müzakereye devam ediyoruz. Söz, Kâmil Boran'ın.

KÂMİL BORAN (Mardin) — Muhterem ar-

kadaşlar; bu kanun lâyihasını iktidarın üniversite hakkındaki menfi zihniyetinin (Soldan; «ooo» sesleri) ileride değiştireceğinin bir işareti olarak kabul etmek istiyorum. İnşallah umut ve temennimde aldanmam. Hükümete ve encümenlere teşekkür ederim.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen var mı?

Buyurun. Nusret Durakbaşa.

NUSRET DURAKBAŞA (Maraş) — Muhterem arkadaşlar, kanun lâyihasının ilk müzakeresine başlandığı sırada söz almış ve fikirlerimi izah etmiştim. Burada bir nebze daha bu mesele üzerinde durmak istiyorum.

Evvelâ prensiplerin halledilmesi lâzımdır. Umumiyetle bağışlardan vergi alınsın mı, alınmasın mı; vergi alınacaksa ne miktar vergi alınsın; hususunun tesbiti birinci merhaleyi teşkil ediyor.

Bugün cemiyetimizde bağışlar, sosyal hizmetler ve sağlık hizmetleri kısmında ehemmiyetli bir yer işgal etmektedir. Bu itibarla bağışlarla hizmet eden, âme hizmeti gören veyahut âme hizmetlerine mümasil hizmetler gören diğer müesseselerin nazarı itibara alınması lâzımgeldiği kanaatindeyim. Bu müesseselerden bir kısmı, Kurumlar ve Gelir Vergisi kanunlarında gösterildiği şekilde gelirinin ancak yüzde bir veya yüzde beşi gibi bir nispetini vergi matrahından indirebileceği halde, üniversiteye yapılan bağışlar tamamen vergi matrahından indirilecektir. Yine bu müesseseler, kendilerine yapılacak bağışlarda vergiden muaf kılınmadığı halde, üniversiteye yapılacak bağışları vergi, harc ve resimlerden muaf tutuyoruz. Umumi vergi kanunları muvacehesinde birtakım ayrıcalıklar böylece baş göstermektedir. Birtakım hususi kanunlar zaman zaman Büyük Millet Meclisine gelmekte ve gerek Gelir Vergisi gerekse diğer vergi kanunlarının alakalı maddeleri değiştirilmektedir, tadil edilmektedir. Bu sebeple Hükümetin politikasına uygun düştüğü için değişmesi icabeden hallerde vergi umumi kanunlarının alakalı maddeleri üzerinde yapılacak gerekli tadilleri getirmek suretiyle neticeye varmasının daha doğru olacağı kanaatindeyim. Bütçe Encümeni Hükümetin teklifinin her üç maddesini de değiştirmiş bulunuyor. Değiştirmek için daha kuvvetli

bir esbabı mucibesi yok. Filhakika Ege Üniversitesinin kuruluşu sırasında kabul edilmiş olan kanunun beşinci maddesi ile kabul etmiş olduğu hususlar bugünkü üniversitelere teşmil edilmiş bulunuyor. Yani Ege Üniversitesine tatbik edilen vergi harc ve resimden muafiyet esası bugün kurulmuş ve kurulacak üniversitelerimizde tatbik edilmek istenmektedir. Birinci maddenin ihtiva ettiği değişiklik budur.

İkinci madde meriyete aittir.

Üçüncü madde «Bu kanun hükümleri İcra Vekilleri Heyeti tarafından yürütülür» demektir. Hükümetin teklifinde «Maliye Vekâleti yürütür» denilmektedir.

Şunu arz etmek istiyorum : Bir tenazuru temin maksadiyle Bütçe Encümeni birinci maddede bir değişiklik yapmış bulunduğu halde, bağış yapan mükellefler arasında bir tenazur temin etmek maksadiyle her hangi bir düşünce sahibi olmamıştır. Tasavvur buyurun ki, bugün her hangi bir sebeple, tamamiyle hususi, şahsi veya hissî bir sebeple bir vatandaş her hangi bir hayır müessesesine bağış yapacaktır. Farz edelim ki, Kan Bankasına bağış yapacaktır. Veyahut kanserden ölen bir kimse'nin hâtırasına hürmet olarak verem veya kanser derneğine veya Verem Mücadele Cemiyetine bir bağış yapacaktır... Bunlar vergiden muaf tutulmıyacak, Kurumlar Vergisi matrahından indirilmeyecek, Göz Bankasına yapılmış olan bir bağış vergiden muaf tutulacak ve Kurumlar Vergisi matrahından bu bağış indirilecektir. Burada adaletsizlik olduğu kanaatindeyim. Esas itibariyle bu meselede mükelleflerin birinci derecede ele alınması lâzımgelirdi. Bir kısım vatandaşlar bağış yapar vergiden indirim yapamaz, bir kısım vatandaşlar bağış yapar, vergiden indirim yapar. Kaldı ki, üniversitenin dışında bulunan âme hizmetlerine yardımcı müesseseler, umumi menfaatlere hadim cemiyetler, Devlet bütçesinden ziyade, vatandaşların hamiyetine sığınarak vazife gören müesseselerdir. Bunların üniversitelerden daha önce gelmesi icabedeceği kanaatindeyim. Sanki bu kanun teklifi ile Hükümet halkı teşvik etmekte, «Yardımanınızı munhasıran üniversitelere yapın» demektedir ve diğer müesseseler âdeta ihmal görmektedir.

Bu hususları arz ettikten sonra, ilk günkü kanaatimi teyidederek, bu kanunun umumi vergi kanunları muvacehesinde mütalâa edilmek üzere encümene havalesi uygun olacaktır, kanaatindeyim.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen var mı?.. Yok.

Arkadaşımızın bir takriri var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplere istinaden kanun lâyihasının 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 74 nci maddesi ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 nci maddesi meyanında mütalâa edilmek ve meriyet tarihinin de kanunun neşri ile başlamak üzere değiştirilmesi için komisyona iadesini arz ve teklif ederim.

Maraş Mebusu
N. Durakbaşa

REİS — Nusret Durakbaşa arkadaşımızın lâyihanın komisyona iadesini mutazammın önermesini dinlediniz. Bu teklifi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihanın müstaceliyetle müzakeresini isteyen bir önerge var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 4 nci sırada bulunan (Üniversiteler ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihasının) takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Maliye Encümeni Reisi
Bursa Mebusu
Kenan Yılmaz

REİS — Takrirden teklif edilen takdimen görüşülme isteği daha evvel kabul edilmiş bulunuyor. Bu itibarla şimdi lâyihanın müstaceliyetle müzakeresi hususunu reyinize arz edeceğim. Lâyihanın müstaceliyetle müzakeresini kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan muafiyetine ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair Kanun

MADDE 1. — Üniversitelere ve bunlara bağlı olarak kurulmuş ve kurulacak müesseselere yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim ve harclardan muafittir.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından birinci fıkra gereğince makbuz mukabilinde yapılacak nakdi bağışlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilir.

REİS — Asım Eren, buyurun.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, huzuru âlinize gelen kanun lâyihası yalnız üniversiteler ve bunlara bağlı kurumlara yapılacak olan bağışların Hazine Resim ve vergilerinden muafiyetini hedef tutmuştur.

Maarif Vekâletinin bütün bütçelerinde görüldüğü gibi, bu sene de memlekette ilkokul, ortaokul ve bunlara bağlı okul pansiyonlarının inşaatı için yapılacak olan bağışlara paralel şekilde Hükümetin yardımını temin için tahsisat konulmuştur.

Şimdi aynı hayırlı ve milli maksada mâtuf olan, mümasil hareketlerin kanun nazarında eşit bir şekilde himayeleri gerektiği malûmu âlilerinizdir. Bu itibarla, bendeniz gerek başlığında ve gerekse 1 nci maddenin metninde, bu arz ettiğim maksadı şümümlü içine alacak bir tadil teklifi arz ediyorum. Bu teklifimde hulâsaten ilâve ettiğim kelimeler; «Üniversiteler ve bunlara bağlı müesseselerle okul ve okul pansiyonlarının inşası gayesiyle kurulmuş ve kurulacak derneklere ve hayır müesseselerine yapılacak olan» kelimelerinden ibarettir. Lûtfederseniz, memlekette Maarif Vekâletinin de istihdaf ettiği gayeyi desteklemek suretiyle hayır sahiplerini teşvik etmiş, bağışladıkları paranın büyük bir kısmının Veraset ve İntikal Vergisinden ve ağır resimlerden kurtulmasını sağlamış olursunuz. Hürmetlerimle.

REİS — Ferid Melen.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlarım; bendeniz işin esasına ve prensiplerine muhalif olmakla beraber, heyeti umumiyesinde

söz almadım. Çünkü nihayet yapılan şey bir başka yol ile bir verginin veya bir teberruun Hazineye gelmesini teminden ibarettir. Yalnız bir nokta vardır. Onu belirttikten sonra asıl mütalâama geçeceğim.

Vergicilikte kanun boşlukları vergi kaçakçılığı kadar, zararlıdır ve verginin verimini azaltır. Bu sebeple vergi kanunlarının gayet dikkatle hazırlanması ve mümkün olduğu nispette boşlukları ihtiva etmemesi lâzımdır. Bu madde de gördüğüm boşluklar hakkında kısaca mâruzatta bulunayım :

Bir defa birinci fıkrada (türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim ve harelardan muaftır) denilmektedir. Eğer bundan sadece Veraset ve İntikal Vergisi kastediliyorsa, böyle bir fıkraya lüzum yok idi. Çünkü Veraset ve İntikal Vergisi Kanunumuzda katma bütçeli idarelere yapılacak bağışları vergiden esasen istisna edilmiştir.

Anladığıma göre, sadece Veraset Vergisi değil, bağış dolayısıyla yapılacak âkıdlerin, intikal muamelelerinin de vergiden istisna edilmesi istenmiş ve bu sebeple bu madde tertibedilmiştir. Halbuki bu madde bu maksadı gerçekleştirecek halde değildir. Maksadı ifade edebilmek için (bu tasarruflara mütaallik..) şeklinde maddede bir cümle mutarizenin ilâve edilmesi lâzımdır kanaatindeyim. Encümen razı olursa, bu hususta bir takrir vereceğim. Bu bağışlar dolayısıyla yapılacak muafiyet, Damga Resmi, Noter Harcı ve İntikal muamelesi, Tapu Harcından muaf olabilsin.

Yine birinci fıkrada (muafiyet) denmiştir. Vergi kanunlarımızda bir esas kabul edilmiştir, vâzı kanunun gelir ve kanunun buna mütaallik maddesinde (müstesna) tâbiri ile ifade edilmiştir. Kanunun tatbikinde her hangi bir iltibasa meydan vermemek için muaf tâbiri yerine müstesna kelimesinin kullanılması yerinde olur.

İkinci fıkrada komisyonun (nakdî bağışlar) tâbirini koyması yerindedir. Hükümet metninde bu yoktur. Aynı bağışların Gelir Vergisinden indirilmesinde büyük tehlikeler görülebilir. Bizde bir kıymet takdiri işi vardır. Bu kıymet yüksek takdir edilirse, bağışı yapan mükellefin uzun müddet vergiden muaf tutulması imkânı bulunabilir. Komisyon bunu büyük bir isabetle nakde tahvil etmiştir. Yalnız bir iki nokta vardır :

Bir defa yapılan bağış mükellefin o yılki gelirinden fazla olursa, o yıl mükellef faraza 100 bin lira gelir sağlamış fakat 300 bin liralık bir bağış yapmıştır. Binaenaleyh o yıl gelirini tamamen mahsubettikten sonra da mükellef alacaklı kalacak, daha doğrusu, vergici tâbiriyle, ertesi yıl beyannamesine zarar devredilecektir. Komisyon bunu kasetmiş midir? Yani yapılan bağış bir yıllık Gelir veya Kurum Vergisine matrah olan kazançtan gelirden fazla olduğu takdirde Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarının buna mütaallik maddeleri mucibince ertesi yıllara sirayet edecek midir? Bunun burada tavzih edilmesinde fayda görürüm.

Vergi zıı ve kaçakçılık hallerinde dikkate alınacak nokta, mükellef her hangi bir kanunsuz muamele dolayısıyla muayyen bir yılda bir kaçakçılık takibine mâruz kalabilir, 200 - 300 bin lira vergi ziyama sebebiyet verilebilir. Bu takdirde re'sen takdir edilecek vergisi 3 kat cezasıyla alınır. Bu vaziyette bir mükellefin o yıl böyle bir takibe mâruz kalmamak için ve bilhassa kaçakçılık cezasını ödememek için, kazancını böyle bir müesseseye bağışlarsa takipten kurtulacak mıdır? Komisyon tarafından bunun da izah edilmesini rica ederim.

REİS — Başka söz isteyen var mı?..

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Bahkesir) — Üniversiteler ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair olan kanunun birinci müzakeresi sırasında Asım Eren arkadaşımız, bunun okul ve okul pansiyonlarına da teşmilini burada arz etmiş bulunmaktadır.

Hükümetçe hazırlanmış olduğu gibi kanun lâyihası komisyonumuzda da tezekkür edilmiş, ihtilâtları bu kanunun vaz'ındaki şumulünü derpiş edilmeyen bir ölçüye sevk etmesi bakımından bu hususa râğbet edilmemiştir. Kanun sadece üniversitelere yapılacak bağışları nazara almış bulunmaktadır. Zira bu kanun aynı zamanda, daha evvel arkadaşımın zikrettiği gibi, Trabzon ve Ege üniversitelerinde kabul edilmiş olan bir hükmü bu suretle üniversiteler muhitine teşmil etmekten ibaret bırakılmıştır.

Yıllık bağışların yıllık kazancı geçmesi halinde bu bağışın ileriki yıllar kazançlarına da sirayeti bahis mevzuu değildir. O yılın vergi beyannamesine ithaliyle mah-

subu yapılacaktır. Muafiyet ve istisna keyfiyeti filhakika Ferid Melen arkadaşımızın dediği gibidir. Gelirler Vergisi ve usul kanunlarında bu husus tasrih edilmiştir. Sadece arz ettiğim gibi, bunun istisna olarak tashihinde, ana kanunlara mutabakatı temin bakımından bir fayda vardır. Sadece Ege ve Trabzon Üniversitelerindeki kanunun bu hükmü de aynen tedvin edilmişti. O zaman mümasil bir itiraz, tedvin esnasında ne bizim gözümüze çarpmış ne de Ferid Melen arkadaşımız bu hususa nazarı dikkatimizi çekmiştir. Biz bunun «istisna» olarak tasrihinde fayda mülâhaza ederiz.

REİS — Buyurun Sefer Bey.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Muhterem arkadaşlar; birinci maddenin tedvininde vasiyetler kelimesi yer almıştır. İkinci fıkrada da; (nakdî bağışlar yıllık beyanname ile bildirilerek gelirlerden indirilir) denmektedir. Bu maddenin arzulanmış olduğu gayenin tahakkukunda müsavatın temini lâzımdır. Gayrimenkuller gibi gelirleri olan mallar olduğu takdirde, onun da bir kazancı vardır. Nakit olursa kaçanç beyannamelerden tenzil olunmaktadır. Vasiyetname ile bağış gayrimenkul olduğu takdirde, kazanç tenzil olunmamıştır, Vasiyetnameyi yapacak adam böyle biraz daha üstün vaziyetten istifade etmek için o gayrimenkülü nakde tahvil ettikten sonra bağış yapması mı icabeder? Binaenaleyh bu müsavatsızlığın kaldırılması ve bir izahın maddede bulunması lâzımdır. Bu itibarla, bendeniz, tam kavriyamamışsam Yüksek Enümenin izah buyurmasını, isabetli bir mâruzatta bulunuyorsam bu hususun maddede tashihini arz ve istirham ederek mâruzatıma son veriyorum.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, Ege ve Trabzon üniversitelerine tanınmış olan bir istisnanın, bağış mevzuunda, diğer üniversitelere de teşmiline dair gelen kanun, benim gibi, birçok arkadaşların yahut birçok arkadaşlar gibi benim içimde de bâzı arzuların, bâzı temennilerin kabarmasına vesile teşkil etti.

Hakikaten bağış mevzuunda bir üniversite bundan faydalanırken insan kalbinin en ince duygularına hitabeden bu mevzularda, (Neden diğerleri de almasın?) diye vehlei ulâda hatıra bir şey geliyor.

Arkadaşlar, bugün dünyanın hangi tarafına bakacak olsak medeniyetin inkişafına hizmet eden buluşların Devlet müesseseleri eliyle değil, bağışlar suretiyle, vakıflar suretiyle tesis edilmiş bulunan müesseselerde taazzuv etmiş, canlanmış ve semere vermiş olduğunu müşahade ederiz.

Şimdi bağış deniyor. Evet, üniversiteye yapılan teberruun vergiden düşmesi kabul olunurken niçin birisi okul yaptırmak için bir teberruda bulunursa bundan istifade etmesin? Niçin birisi hastahane yaptırırken bu istisnadan istifade etmesin?

Arkadaşlar; dünyada belediyeler yokken, sokakların temizliğine, şehirlerin tanzimine 7 - 8 asır evvel başlamış ve bunda muvaffak olmuş bir milletiz. Sular getirmiş, hastaneler yapmışız. Avrupa'da, içine şeytan kaçmış diye delilerin bağlanıp taşlandığı, mağaralara kapatıldığı zamanlarda biz onları musiki ile tedavi etmişiz.

Arkadaşlar; böyle müesseseler yapılırken birçok teberrularda bulunacak olanlar niçin bu istisnadan istifade etmesinler? Yalnız bir şey daha var arkadaşlar, onu da şu bizi müstereken teşvik eden arzunun izahı sadedinde arz edeyim: Birisi, üniversite haricinde, bir talebe yurdu yaptırdı, yaptırıp kuruvermekle iş bitti mi? Onu idame ettirmek lâzımdır. O hayırperver zat düşünse ki, bunun senelik masrafı beş yüz bin lira olabilir; binaenaleyh bu müesseseye senede beş yüz bin lira getirecek bir akaar yapayım, dükkân yapayım, mağaza yapayım, han yapayım, ilânihaye devam etsin gitsin diyecek olursa bugün bunu yapacak vaziyette değildir. Mevzuatımız buna müsait değildir. Binaenaleyh bir de vakıf müessesesinin bugünkü durumla ihtiyaca cevap verecek şekilde islahı da mevzuubahistir.

Bugün önümüze gelen kanun bu değildir, bu yalnız üniversiteyi alâkadar eden bir kanundur. Onu teşmil edip de bırakırsak uzar ve belki de erir. Binaenaleyh bu kanunu olduğu gibi kabul edelim. Bütçe de geçtikten sonra bu heveste bulunan arkadaşlar - ki bütün ekseriyet buna mütemayildir, zannederim - bunda el ele verelim. Bu işler partiler üstünde işlerdir, yalnız insanın insanlık ve vatanseverlik duygularına hitabeden ulvi mevzulardır. Beraberce iyiliğe, hayırseverliğe ve memleketi yükseltmeye mâtuf müesseselere teberruda bulunacak insanların yapacakları teberrularda kendilerine yardım edebilmek için bu teşebbüslerini kolaylaştıracak ye-

ni bir kanun teklifi hazırlıyalm. Fakat bugün bu kanunu bu şekliyle kabul edelim.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Efendim, Sayın Dr. Burhanettin Onat arkadaşımızın temennisine bütün kalbimizle iştirak ederiz.

Malûmaten arz edeyim ki, meselâ bir gayrimenkulü hali hayatında ölüme bağlı bir tasarrufla vasiyet suretiyle bir hayır müessesesine terk ve teberru eden vatandaşın, normal tapu harcından başka, bu harcin üç misli kadar bu teberrua ait bir vergiyi ödemesi icab ediyor. Bir misal olarak arz edeceğim: Meselâ yüz bin liralık bir teberrûn takriben ancak 80 bin lirası nafi hizmete gidebilecek şekilde işe yarıyor; 20 bin lirası tapu harcı ile teberru intikal vergisine gidiyor. Bu itibarla hakikaten maarifimizin inkişafı bakımından üzerinde durulacak bir meseledir. Yakın bir zamanda muhterem demokrat arkadaşlarımızla el birliği yaparak ya bizden bir teklifin, ya hükümetten bir tasarrufla çıkmasını sağlamayı tekrar temenni ediyorum.

REİS — Tavriri geri alıyor musunuz?

ASIM EREN (Devamla) — Evet efendim.

REİS — Heyeti Umumiyesi üzerinde başka söz istiyen yoktur. Asım Eren Bey tavriri geri almış bulunuyor. Diğer tavriri Ferit Melen arkadaşımızdır. Maddenin tashihan kabulünü istemektedir. Okutuyorum efendim.

Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebeplere binaen 1 nci maddenin birinci bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Üniversitelere ve bunlara bağlı olarak kurulmuş ve kurulacak müesseselere yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler ve bu tasarruflara mütaallik muameleler vergi, resim ve harclardan müstesnadır.»

Van
Ferid Melen

REİS — Efendim, şimdi burada iki usuli noktaya temas edilmiştir.

Birisi, bu birinci bende bağış ve vasiyetler ibaresinden sonra «ve bu tasarruflara mütaallik muameleler» tâbiri ilâve edilmiştir. Ayrıca «muafıtır» tâbirinin «müstesnadır» diye değiştirilmesi istenmektedir.

Encümen bu usuli tadile iştirak ediyor mu?
BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Balıkesir) — Encümen her ikisine de iştirak ediyor.

REİS — Encümen her iki noktada yapılan usuli tadil teklifine iştirak etmektedir. Önergeyi yüksek oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi bu değişikliği yapınca kanun lâyihasının başlığında da bir değişiklik yapılması lüzumu hâsıl olacaktır. Başlıkta geçen «muafiyetine» tâbiri de «istisnasına» şeklinde düzeltilmektedir. maddeyi bu değişikliklerle tekrar okutup reyinize arz edeceğim.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun

MADDE 1. — Üniversitelere ve bunlara bağlı olarak kurulmuş ve kurulacak müesseselere yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler ve bu tasarruflara mütaallik muameleler vergi, resim ve harclardan müstesnadır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından birinci fıkra gereğince makbuz mukabilinde yapılacak nakdi bağışlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilir.

Maddeyi yapılan bu tadille kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun 31 Aralık 1958 tarihinde meriyete girer.

NUSRET DURAKBAŞA (Maraş) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

NUSRET DURAKBAŞA (Maraş) — Efendim, geçen konuşmamda da arz etmiştim. Bir kanun çıkmadan meriyete giremez. Şimdi kanun çıkmamıştır. (31 Aralık 1958 tarihinde mer'idir) denmiştir. Kanun makale teşmil edilecek dahi olsa bunu başka bir şekilde ifade etmek lâzımdır.

Diğer taraftan, kanunun makabline şâmil olması için de bir sebep yoktur. Bunun esbabı mucibesinin burada açık olarak ve katî bir şekilde belirtilmesi lâzımgelir. Bir kanunun makabline şâmil olması bir defa umumi kaidelere muhalif olduğu gibi, bilmiyorum bu kanunun

makable teşmilinde ne zaruret görülmektedir. Kanun çıktıktan sonra bağışta bulunacaklar bu kanun hükümlerine tâbi olurlar, fakat ondan evvelkileri böyle bir kanun hükmüne tâbi kılmak lüzumsuz bir şeydir. Eğer 1958 senesinde bir kısım bağış yapılmış ise bu bağışı yapan vatandaşlarımız hamiyetperver insanlardır, gayet tabiidir ki, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanunlarını bilen kültürlü insanlardır, bu kanunun hükümlerini zaten kabul etmiş ve 1958 yılında bağışlarda bulunmuşlardır. Hükümetin geçmişe veyahut geleceğe ait birtakım vaatlerde bulunacağını tahmin etmiyorum.

Bu kanunun bu şekilde mer'i olmasının, 31 Aralık 1958 tarihi kaydının doğru olmadığı kanaatindeyim. Bu itibarla, Hükümetin teklifinde olduğu gibi oya arz edilmesi için bir takrir veriyorum, kabulünü istirham ederim.

REİS — Ferid Melen, buyurun.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlar; ben de arkadaşımın mütalâasına iştirak ederim. Kanun nihayet neşredilmeden veya kabul edilmeden evvelki tarih için yürürlüğe konulur. Ancak bir kanunun hükümlerinin makbline teşmili isteniyorsa bir geçici madde ile bir hususi hüküm kabul edilebilir. Bunun için de bir sebeb olması lâzımdır. Eğer 1958 yılı içerisinde fiilen yapılmış teberrular varsa ve kanunun o muamelelere teşmili isteniyorsa o takdirde encümen muvakkat bir madde teklif etsin. Böyle bir şey var veya yok, fakat mazbata vâzıh değildir. Yalnız bunu teklif edilen madde de temin etmez, çünkü teklif edilen madde 31 Aralıkta yürürlüğe girecektir. Ya bir gün evvel yapılmış bir bağış varsa? Bu itibarla teklif edilen madde neticeyi temin etmekten uzaktır. Encümenin bu hususta malûmat vermesini rica ediyorum.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Balıkesir) — Encümen mazbatasında meriyet maddesine dair esbabı mucibe mevcuttur, arz edeyim : «1958 yılının nihayete ermesine az bir zaman kaldığı ve bu müddet zarfında lâyihanın kanuniyet iktisabedemeyeceği mülâhazasıyla, bu kanun hükmünün 1958 yılına da sirayetini temin maksadiyle, ikinci madde de tadilen kabul edilmiştir.»

Bu kanun teklifi 12 . XII . 1958 de Bütçe Encümenine geldi ve orada bu tarihlerde müza-

kere edildi. 1958 ticari yılında, bilânço yılında yapılmış olan teberrular için de bu ihtiyacın hissedildiği bir zamanda bulunuyorduk. Maksat o yıl içinde yapılan teberruların da bu istisnadan istifadesini temin etmekten ibarettir. Bu maksatla meriyet maddesinin tadili, bir muvakkat madde ile aynı neticenin istihsal edilmesinden daha terciha şayan görüldü, 2 nei madde bu yolda tedvin edildi. Bir taraftan meriyet maddesini kanunun neşri tarihine bırakmak, bir taraftan da 1958 bilânço yılında yapılacak teberruların bu istisnadan istifadesini temin gayesiyledir ki, bir muvakkat madde tedvinini de-ğil, bir noksanlık arz etmemesi için, bu kanunun meriyet maddesinin tadilini tercih ettik. Bunun ötesi sadece kanunun tedvin usulünden ibarettir. Muhterem Heyetinizce bunun her an tashihi mümkündür. Hüküm büyük bir inhiraf getirmeyecektir.

REİS — Ferid Melen.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Başkanın izahatından anlaşılıyor ki, encümen, istisna hükmü 1958 de yapılan teberrulara da şâmil olsun diye bu maddeyi bu suretle tertibetmiştir. Halbuki bu maddeyi tetkik buyuracak olursanız ancak ve ancak 31 Aralıkta yapılan muameleleri içine aldığı görürsünüz. Ondan bir evvelsi gün yapılan muamele bundan faydalanmıyor. Encümenin maksadı bu ise, arz ettiğim gibi, muvakkat bir madde teklif etsinler. İstedikleri ancak bu şekilde elde edilebilir.

REİS — Cevat Ülkü!

CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Bütçe Encümeninin Sayın Reisi esasa müessir olmadığı mucip sebebiyle meriyet maddesinin olduğu şekilde kabulünü istediler. Fakat Yüksek Meclisçe kabul edilen her madde, ondan sonra gelecek kanunlara da emsal teşkil edeceği cihetle bunun kanun tekniğine uygun olması bakımından muvakkat bir madde ile gelmeleri ve meriyetin neşri tarihinden kabul edilmesi icabeder kanaatindeyim efendim. (Reye, reye sesleri)

REİS — Başka söz istiyen var mı? Encümen buyurun.

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Balıkesir) — Demin de arz ettiğim gibi kanun teklifinin maksadına ve mahfuz tutmak istediği haklara ve neticelere müessir olmıyan bu teklife iştirak ediyoruz. Yalnız bu takdirde muvakkat maddeye lüzum kalmıyacaktır, zira zaten 1959

ticari yılına gridikten sonra mer'i olacaktır. 1958 ticari yılında tatbik edilmedikten sonra, muvakkat maddeye de lüzum kalmamıştır. Neşri tarihinden muteber olması şekline iştirak ediyoruz.

REİS — Bir önerge var, okutuyorum.

Riyaset Makamına

İkinci maddenin aşağıdaki şekilde oya arzını arz ve teklif ederim.

Maraş Mebusu
Nusret Durakbaşı

Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu şekilde reylerinize arz edeceğim.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyhayı açık oylarımıza arz ediyorum.

2. — *Sakarya Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat Encümen mazbataları (2/129)*

REİS — Encümeden gelen mazbatayı ve bağlı cetveli okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Sakarya Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanuna bağlı cetvelin tadili hakkındaki teklifin birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında Balıkesir Mebusu Halkık Timurtaş ve 62 arkadaş tarafından yapılan Umumi Heyette nazara alınan teklif üzerine, komisyonumuzda Maliye Vekilinin huzuru ile yapılan tetkikatta :

1. Devlet Şûrası kadrosunda çalışmakta olan Başmuavin ve muavinlerle kanun sözcülerinin sıfatları ve gördükleri işlerin mahiyetleri bakımından Anayasanın 56 nci maddesi mucibince maaşı ve muhassatları bakımından, hâkimlerin aynı muameleye tâbi tutulmaları icab etmediği,

2. Temyiz Mahkemesinde çalışan ve hâkimlikten gelme ve raportörlük yapmakta bulunan zevatın durumu ile de bu kadrolarda çalışan zevatın mukayese edilemeyeceği ve bunların durumlarının Temyiz Mahkemesinde aynı evsafi haiz olan hukuk mezunu başkâtip ve raportörlerin durumlarına şebih bulunduğunu ve bunların ise ödenek almadıkları,

3. Şûrayı Devlet Kanunu sözcüleri ve muavinlerine halen verilmekte olan tazminatın, bu sahayı cazip bir hale getirmek, kifayetli elemanın rağbeti ve bu vazifelerde kalmalarını temine mâtuf tedbir bulunduğu ve müessesede halen münhal kadro adedinin ikiden ibaret olması dolayısıyla, müspet neticenin sağladığı,

4. Riyaseti Cumhuriyet Genel Kâtibi, Başvekâlet Müsteşarı, Diyanet İşleri Reisi, ordu kumandanları, kuvvet kumandanları, Genelkurmay İkinci Başkanına 250 şer, kolordu kumandanları ile müsteşarlar ve tümen komutanlarıyla vâlilere 175 er, kaymakamlara 100 er, nahiye müdürlerine 50 şer lira temsil ödeneği verilmekte iken Şûrayı Devlet Kanun sözcüleri ve muavinlerinin en aşağı kademesi olan 8, 9 ve 10 ncu derecede bulunanlara 250; 6, 7 ve 5 nci derecedekilere 350; 4 ve 3 ncu derecedekilere 500 lira gibi, Devletin en üst kademesinde temsil sıfat ve salâhiyetini haiz olan şahısların fevkinde bir ödeneğe mazhar kılınmaları yolunda komisyonumuzca tesbit olunan tahsisatın ihtilâtları bakımından yeter görüldüğü,

5. Her ne kadar nazara alınan teklif portesi bütçeye senede yüz bin lira kadar bir külfet tahmil edecek gibi görülürse de, muvazeneî umumiye ve mülhak bütçelerde, Maaş Kanununun dışında tahsisat mütalâa edilen daireler tahsisatının tâyininde de, esas alındığı takdirde, bütçeye tahmil edeceği külfetin çok üstün olacağı,

6. Memur maaşlarına % 100 gibi yüksek bir ilâve yapılması hususunun temini için bütçeye tahsisat konulmuş bulunduğu, anlaşılmış ve bu itibarla :

Ancak, Devlet Şûrasında iyi yetişmiş kanun sözcü ve muavinlerini bu müessesede tutabilmek ehliyet ve kabiliyetli elemanları bu vazifelere celbedebilmek maksadiyle tesis edilen ödeneğin rapora bağlı cetvelde tesbit edilen şekil ve miktarlarda verilmesi hususunda ısrar edilmesine

iki âzanın muhalefetiyle ekseriyetle karar verildi.

Bu Mazbata Reisvekili Mazbata Muharriri
Rize Artvin
Söz hakkım mahfuzdur. Yaşar Gümüşel
İzzet Akçal
Kâtip
Gazianteb Bursa
Ali Şahin H. Bayrı
Çanakkale Siird
S. Sezgin M. Daim Süalp

Kayseri
(Muhalifim, evvelki mazbatada arz ettiğim sebeple)

O. Kavuncu

Nevşehir Ordu
N. Önder Z. Kumrulu

Van
(Muavinlerin farklı muameleye tâbi tutulmasına muhalifim)

F. Melen

Yozgad Sakarya
T. Alpay N. Kirişcioğlu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Muvakkat Encümeni
Esas No: 2/129

Ankara; 23. I. 1959

C E T V E L

Aylığı	D.		
150	1	} Şûrayı Devlet Birinci Re- isi, daire reisleri ve âza- ları ile Başkanun Sözcüsü (Aldıkları maaşa bakıl- maksızın)	} 800
125	2		
100	3		
100	3	} Kanun sözcüleri ve baş- muavinler	} 500
90	4		
80	5	} Kanun sözcüleri ve mua- vinler	} 350
70	6		
60	7		
50	8	} Muavinler	} 250
40	9		
35	10		

REİS — Rapor üzerinde söz isteyen var mı?

NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Efendim kıymetli Halûk Timurtaş ve arkadaşları tarafından verilen taktir üzerine Muvakkat Encümen, Maliye Vekilinin de iştirakiyle, meseleyi yeniden inceledi. Kıymetli arkadaşlarımızın bütün maksadının umumi kaza ile idari kazada çalışanlar arasında bir teadül tesis etmek olduğu anlaşılmaktadır. Teadül daima iyi bir şeydir. Bütün mesele; teadülün unsurlarını iyi tesbit edebilmektedir. Acaba munhasıran maaşları esas tutan bir teadül hakiki bir teadül olur mu olmaz mı meselesi üzerinde Muvakkat Encümen durmuştur. Ve munhasıran maaşlar nazarı itibara alınmak suretiyle tesis edilcek bir teadülün hakikatte bir adaletsizlik intacedeceği kanaatine varmıştır.

Muhterem arkadaşlarım; maaş şüphesiz bir unsur olarak nazara alınır, fakat bunun dışında bizzat teşkilâtın bünyesine, yapılan işin mahiyetine, verilecek ödenğin ne'ine, bu ne'ye göre diğer müesseselerdeki emsaline bakmak; adaleti tek bir müessese ile karşılaştırarak temin değil, bütün maaş sistemi içinde tesis etmek icabettiğine encümen karar vermiştir. Bu hususta Hükümetle de mutabıktır.

Şimdi şöyle bir hal var : 80, 90 ve 100 lira alanlar ikinci sınıf hâkimlerdir. Yani 80 ve 90 lira bir kategoride mütalâa edilir. Halbuki Şûrayı Devlette vaziyet böyle değildir. 90 lira alan muavin, başmuavindir, 80 lira alan ise muavindir. Şimdi, adliye ile karşılaştırıp bir teadül tesis edelim derken bu hal bizi bizzat kendi bünyesi içinde muavin ile başmuavine aynı ödeneği vermek gibi bir neticeye götürmektedir.

Her dairede muavinler vardır, maaşı 80 liradan başlar, her dairede başmuavin vardır, 90 lira alır. Adliyede 80 ve 90 lira aynı kategoride mütalâa edilebilir, fakat Şûrayı Devletteki muavin ile başmuavini aynı kategoride mütalâa etmek doğru olmaz, işin bünyesine ve hususiyetine dikkat etmek icabeder.

Bir de işin mahiyetine göre teadül tesis fikri mevzuubahistir. Bilhassa bu takriri imza eden arkadaşlarımızın dikkatlerini bu nokta üzerinde teksifini rica ediyorum; encümenin bu

beyanma ve mütalâasına hususi bir dikkat atfetmelerini bilhassa istirham ediyorum : Hakkı teadül külfet karşılığı nimeti mütevazın olarak vermektedir. Ne kadar çok külfet tahmil ediliyorsa, o nispette nimet vermekle teadül temin edilir. İşin mahiyeti ağırsa, külfeti fazla ise nimeti fazla vermek adaletsizlik değil, bilâkis adaletin tâ kendisi olur.

Kanun sözcüsünü misal olarak alalım. Kanun sözcüleri Şûrayı Devletle dosyalar üzerinde mütalâa beyan ederler. Umumi kazada bu vazife müddeiumuminin vazifesine mütenazırdır, müddeiumumi de her dosyada mütalâa beyan eder. Fakat müddeiumuminin dosyalar üzerinde mütalâa beyanından ayrı görevleri ve vazifeleri vardır. İşin bidayetinden itibaren tahkikatı sevk ve idare, duruşmalara iştirak, mütalâa beyanı, kanun yoluna gitmek, kesinleşen hükümleri infaz etmek. Yani kanun sözcüsünün yalnız mütalâa beyan etmesine mukabil, bunun karşısında müddeiumuminin bundan ayrı birçok vazifeleri vardır. Şimdi ille maaş bakımından bu iki adli organ arasında tenazur tesis etmek istedik mi, adeletsizlik olur? Müddeiumumi üzerine tahmil edilen fazla külfetleri ödeneğin takdirinde nazarı itibara almak lâzımdır. Adli kazaya tazminat kabulünde bir başka sebepde vardır. Bu Anayasanın 57 nci maddesinde mündemiçtir. Hâkimler ve müddeiumumiler hiçbir vazife kabul edemezler, vazife kabul etmekten memnurdurlar. Bu hüküm bütün umumi kazaya mensup hâkim ve müddeiumumiler için caridir. Bunların tâyin ve terfilerinin ayrı bir usule tabi tutulacağı da yine Anayasa hükmünün icabıdır.

Halbuki, Şûrayı Devlet kanun sözcüleri ve muavinleri bu kategoride mütalâa edilmemekte, onların tâyin ve terfileri umumi hükümlere göre ve Teşkilâtı Esasiye Kanununun 93 nci maddesi esaslarına nazaran yapılmaktadır. Yani onlar mahiyet itibarıyla Anayasa bakımından ayrı hükme tâbi tutulmuşlardır. Teadülü tesis ederken sırf maaşa itibar etmenin mahzuru burada da neşet eder.

Bir noktayı bilhassa hatırlatmak istiyorum : Muvakkat Encümenimiz hâkimler hakkındaki tahsisatı konuşurken bidayet ödeneğini yüksek tutmayı tercih etti. Hükümet 250 liradan

teklif ettiği halde bunu 400 liraya çıkardı. O zaman oldukça ehemmiyetli kısmı mahrumiyet bölgelerinde çalışan adliyecilerimizin bu bölgelere rağbetini temin için bidayet ödeneğini yüksek tutmak lâzımgeldiği fikri hâkimdi. Yani ilk ödeneği 400 lira olarak kabul sevk eden bu mahrumiyetli Şûrayı Devletle çalışan kanun sözcüleri için de mevzu bahis olup olmayacağını takdirinize arz ediyorum. İki ödenek arasında 100 - 150 lira fark oluyor. Buna rağmen bunu kabul edecek, mahrumiyet bölgesinde çok adliyeciyi çıkabilir. Fakat Şûrayı Devletle bu mahrumiyet bölgelerine 100 - 150 lira için gitmeyi kabul edilmez. Yani bir mahrumiyet bölgesinde meselâ ağır ceza reisi olarak çalışan bir hâkimle bir kâcek çok az kanun sözcüsü veya muavin bunun sözcüsünü velev maaşları yüz lira olup uygun olsa da bunları teadülde aynı sınıfa sokmaya imkân tasavvur olunamaz. Geçen konuşmamda da bir misâl vermiştim. Birinci sınıfa ayrıldığı halde Temyizde münhal bulunmaması sebebiyle fiilen birinci sınıf hâkimlik yapamayan ağır ceza ve asliye hâkimlerinin 650 lira ödenek aldıklarını ifade etmiş ve buna benzer bir halin idari kazada mevzu bahis dahi olamayacağını ifade etmiştim. Buna cevap olarak burada konuşan bir arkadaş, zannediyorum Şahap Kitapeçi Beyefendi, «O şekilde hâkimler arasında bir tefrikk yapılması da doğru olmamıştır, oradaki adaletsizliği burada mesnet yapmak doğru değildir» şeklinde beyanda bulundu. Asla iştirak etmiyoruz. Adliyede yapılan işi, bir adaletsizlik şeklinde ifade etmemek lâzımdır. Fiilen birinci sınıf hâkimlik yapan, Temyizde üst merci olarak dosyaları tetkik eden bir şahısla, bidayette bu kararı veren şahıslar arasında bir kademe farkı gözetilmek bizzat işin icabıdır. Şimdi hüküm salâhiyeti üzerinde biraz durmak icab ediyor. Şûrayı Devletle âza muavinleri hepinizin malûmu olduğu veçhile dosyaları tetkik ederler, konuşma tâbiriyle raportörlük yaparlar. Şimdi arkadaşlarımızın bir hareket noktası var. Şûrayı Devletle, idari kazada raportörlük yapan şahıslarla, Temyiz Mahkemesinde raportörlük yapan şahıslar arasında ne fark vardır? İş icabı ve çalışma tekniği bakımından fark yoktur, fakat hukuki bakımdan vardır. Bunu arz edeyim : Temyiz Mahkemesinde fiilen raportörlük yapan hukuk mezunu arkadaşlar vardır, hâkim

sınıftan olmadıkları takdirde kendilerine ödenek verilmez, demek ki, Temyizdeki raportörlere bu ödenek hâkim sıfatlarına verilmektedir. Umumi adli kazanın yüzde bir buçuğu - ikisi nispetinde bir kısmı Temyizde raportör olarak çalışır. Yani umumi kazada raportörlük bir istisnai mevkidir. Umumi kazada hüküm salâhiyeti, kaza salâhiyeti esastır. Kanun sözcüleri de, muavinler de idari kaza bünyesinde hiçbir zaman hükme iştirak etmezler, rey sahibi değildirler. Temyiz Mahkemesindeki raportör de reye iştirak etmez, fakat o, hâkimdir, hâkimlikten muvakkat zaman için oraya gelmiştir, tekrar hâkimliğe dönecektir. Raportörlük bu merci ile öbür merci arasında istisnai surette bulunmuş bir mevkidir. Onun için, bütün bunlar nazarı dikkate alındığı takdirde varılacak netice şudur :

Teadül munhasıran maaş esas tutularak yapılmaz. Bütün külfetler, bütçenin bütün icapları ve bütün hukuki bünye göz önüne getirilip müsavi şartlar altında bulunanları karşı karşıya tutmak ancak teadülün yolu olur. Şûrayı Devlet âza, Reis ve Birinci Reisleri için tamamen, uyumsuzluk mahkemesinde beraber, Yüksek Seçim Kurulunda beraber, kurulduğu takdirde Divanı Âlide beraber çalıştıkları ve bizzat hüküm salâhiyetini haiz buldukları için teadülü esasen encümenimiz kabul etmiş, Şûrayı Devlet âza, Reis ve Birinci Reisi için Temyiz âza Reis ve Birinci Reisine verilen ödeneği esasen kabul etmiştir. Ve Başkanun Sözcüsünü de bunlar meyanına ithal ederek Baş Müddeiumumilikle karşı karşıya tutmuştur.

Encümeninde ister istemez verilen bu ödeneğin mahiyeti üzerinde «hâkim tazminatı mıdır», «temsil ödeneği midir?», meselesi üzerinde de durulmuştur.

REİS — Reylerini kullanmayan arkadaşlar varsa, lütfen kullansınlar.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Devamla) — Hâkim tahsisatı olarak bunu kabule imkân göremedik. Hattâ Muvakkat Encümeninde muhalif kalan 2 arkadaşımız dahi, hâkim tahsisatı olduğu, yolundaki esbabı mucibeye istinaden bir muhalefette de bulunmadılar, «İşleri mühimdir, onları tatmin etmek lâzımdır.» esbabı mucibesinden hareket ettiler. Şimdi yerinden itiraz eden Ferid Melen arkadaşım da bu fikirde idi. Hâkim tah-

sisatı olmadığına göre bunu bir kenara koyunca temsil ödeneği mi meselesi mevzuubahs oldu; mahiyeti itibariyle, bunun temsil ödeneği olarak kabul edilmesinin imkân olmadığı hakkındaki fikir de kabul edildi. Yapılan iş mühimdir, mühim dâvalar görülür. Bunları raporte eden arkadaşların tatmin edilmesi lâzımdır. Bu tatmin edilmenin ölçüsü ne olmalıdır? Encümeninde konuşan kıymetli Maliye Vekilinin tâbiri ile ifade edeyim, bu bir dozaj meselesidir. Eğer dozunu kaçırırsak bu doz üzerinde umumi olarak âmme hizmetleri gören şahıslar arasında bir yarışma ve dolayısıyla bütçeye tahmil edeceği yükü gözden kaçırmamak lâzımdır. Bunun malî portesi yüz bin liradır. Bu 100 bin lira bütçenin içinde kayıp dahi olur. Fakat bu dozun kaçırılmasının tevlihideceği yarışmayı bütçe kolay kolay iktiham edemez.

Temsil tahsisatına baktık, umumi olarak ne miktarlar üzerinden ödeniyor diye. Müsteşarlar, kumandanlar, ordu kumandanları, Kara, Hava, Deniz Kuvvetleri kumandanları ve Genel Kurmayın bâzı mensupları temsil ödeneği almaktadırlar ve bu 250 liradır. Hükümetten memnuniyetle öğrendik ki, bunlara da maaşlarla birlikte % 100 zam yapılacaktır. Şu halde bu 250 lirayı 500 lira olarak kabul etmek lâzımdır. İşte kanun sözcüleri ve başmuavinlerin 500 liralık ödenekleri bu kıstaslara göre tâyin edilmiştir ve bu miktar temsil ödeneğinin âzami haddi olarak kabul edilmiştir. Ondan sonra üç sınıfa bölmüş, baş muavinlerle 90 ve 100 lira maaş alan kanun sözcülerini bir kategoride mütalâa ederek, onlar için 500 lira; 80, 70, 60 lira maaş alanlara 350; 50, 40, 35 lira maaş karşılığı olarak da 250 lira tâyin etmiştir.

Bu şeklin daha âdil olduğuna umumi maaş ve bütçe yekûnu içinde en âdil bir şekil bulunduğu na Muvakkat Encümeniniz kaani bulunmuştur.

Bu itibarla, maatteessüf kıymetli arkadaşımız Halûk Timurtaş ve 62 arkadaşımın takrirlerine Muvakkat Encümeniniz, arz ettiğim sebeplerle iştirak edememiştir. Bu takriri imzalamış bulunan arkadaşlar da dâhil bulunmak üzere, bütün muhterem arkadaşlarımızdan rica ediyorum, eğer umumi bir teadül esasını tutup da encümenin cetveline iltifat buyurlurlarsa netice, kanaatimize göre daha isabetli olacaktır. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Ferhan Arkan!

FERHAN ARKAN (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar, Devlet Şûrası âzalarına, başmuavinlerine ve kanun sözcülerine verilmesi lâzımgelen ödenek mevzuu ve esas hakkındaki mütalâalar daha evvelki celselerde halledilmişti. Şimdi bunların üzerinde durulması bence zaittir. 4. III. 1956 tarih ve 6716 sayılı Kanunla, Devlet Şûrasında çalışanların hizmetlerinin hâkimler hizmetlerine mütenazır bir hizmet olduğu da kabul edilmek suretiyle, 5017 sayılı Kanuna bir atif yapılarak prnesibi halledilmişti. Şimdi bunun üzerine münakaşa etmek, «Efendim, başkanun sözcüsü şunu alır, âza şu vazifeyi görür», demek doğru değildir. Çünkü; bunların da daha evvel aynı hizmeti gördükleri kabul edilmek suretiyle bunlara da hâkimlerde olduğu gibi ödenek verilmesi prensibi halledilmişti. Yani, prensipler üzerinde geçen celsede mutabakata varılmıştı. Bugün tekrar bu mevzu üzerine durmak ve münakaşa açmak zaittir.

Nihayet bu mevzu üzerinde Halûk Timurtaş ve benim de aralarında bulunduğum 63 arkadaşla birlikte takdim edilen takrirden sonra Heyeti Celile tenvir edilmişti. Bu mevzu üzerinde Yüksek Heyet reylerini izhar ederek takriri kabul etmişti

Takririn kabulü üzerinde şöyle bir vaziyet tahaddüs etmiştir, aynen zabıtlardan okuyorum:

«REİS — ... Şimdi Halûk Timurtaş ve arkadaşlarının takririni ve bağlı cetveli yeniden okumak suretiyle revinize arz edeceğim.

(Balıkesir Mebusu M. Halûk Timurtaş ve 63 arkadaşının takriri ve cetvel tekrar okundu.)

REİS — Encümenin mütalâası var mı?

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSVEKİLİ İZZET AKÇAL (Rize) — Başka bir sözümüz yoktur, takdir Heyeti Aliyenindir.

REİS — Efendim, Halûk Timartaş ve 63 arkadaşının bu cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki takririni dikkate aimayı kabul edenler... Etmeyenler... Takrir dikkate alınmıştır.»

Artık bunun üzerinde encümenin yeniden esbabı mucibe zikretmek suretiyle tasarruf etmeye hakkı yoktur. (Var, sesleri) İzzet Akçal Bey, «Heyeti Celilenin noktai nazarını esas almak üzere ve işi düzenlemek üzere maddenin komisyona iade edilmesini arz ve teklif ederim», diye takriri encümene istemiştir. Yani Heyeti Celilece verilmiş olan karar dâhilinde maddenin yeniden

düzenlenmesi için komisyon takriri geri almıştır. Bugün Komisyon karşımıza 7 maddelik esbabı mucibe zikretmek suretiyle çıkmıştır. Bu, şu vazifeyi gördü, bu şu vazifeyi görüyor, diye esbabı mucibe zikretmesi yersizdir. Bunlar 1956 da halledilmiş ve durumları tesbit edilmiştir. Bunların hâkimlere mütenazır olarak adlî, kazai vazife gördükleri kabul edilmiş ve bu sebeplerle bunlara da ödenek verilmesi kanunla tedvin edilmiştir. Bugün yapılmak istenen şey aradaki tenazurun bozulmamasıdır. Bunun yanında idari kazada düşünülmüş neticede onlara mütenazır olarak bir ödenek verilmesi kabul edilmiştir. Bu temsil ödeneği değil, tazminattır. Eski kanunda da bu hüküm kabul edilmiştir. Şimdi teklifi yapan Nuşret Kirişcioğlu arkadaşımız teklifinde 1 000, 600, 500, 400 lira teklif ederken bu defa 800, 500, 350, 250 gibi bir teklifin müdafaasını yapmaktadır. Arkadaşlar tenakuzun büyüğü buradadır. Binaenaleyh, Halûk Timurtaş ve 63 arkadaşımızla beraber vermiş olduğumuz takririn oya konulmasını ve bu takririn kabul edilmesini arz ve teklif ederim.

REİS — Efendim, arkadaşımızın beyanı üzerine Riyaset bir noktayı açıklamayı lüzumlu görüyor.

İçtüzüğün 119 neu maddesi şöyledir:

«Birinci ve ikinci müzakerenin cereyanı sırasında takdim olunan tadilnamelerin encümene havalesi encümen tarafından istenmediği halde tadilâtın esbabı mucibesi sahipleri tarafından mücmelen beyan olunur.

İkinci müzakere sırasında buna yalnız encümen cevap verebilir. Bunun üzerine tadilname-nin nazarı mütalâaya alınıp alınmamasına heyet-ge karar verilir.

Nazarı mütalâaya alınırsa encümene havale olunur.»

61 No. lu not da şöyledir: (Komisyon dikkate alınan önergeye uymak maaburiyetinde değildir.)

Buna göre komisyon dikkate alınan değiştirgeye uymak durumunda değildir. Binaenaleyh, bir defaya mahsus olmak üzere, komisyonun ısrar hakkı vardır. Huzurunuzda gelmiş olan raporda usule aykırı bir muamele yoktur.

Oylama muamelesi bitmiştir.

Hamdi Öner!

HAMDİ ÖENER (Adana) — Muhterem arkadaşlar; geçen celsede Temyiz Mahkemesi men-

supları tazminatına mütenazır olan teklife dair cereyan eden münakaşalar sonunda, bizim de iltihakımızla arkadaşlarımızın verdiği önerge tasvibedildi ve madde encümenine iade edildi.

Maalesef encümen, heyeti umumiyenin tasvibetmediği görüşünde ısrar etmektedir.

Sözcü arkadaşımızın belirttiği mucip sebep hem hatalı, hem de tehlikelidir. Devlet Şûrası ve Temyiz Mahkemesi, ikisi de aynı derecede kaza vazifesi ifa eden yüksek kaza mercileridir. Bunlar arasında vazifelerinin ehemmiyeti bakımından bir derece tesis etmeye çalışmak doğru olmaz. Okunan Anayasa hükmü yalnız Temyiz Mahkemesini sıyanetê mâtuf değildir. Ferdin ve devlet mukadderatı üzerinde tesir edecek şekilde karar ittihaz eden şûra için de bu temel kaide mevzu bulunmaktadır. Her ikisi de bir kaza fonksiyonu ifa ederler.

Sırf tahsisat mülâhazası ile aralarında bir fark yaratmak doğru olmaz. Bunların gördükleri işlerin heyeti umumiyesi kaza vazifeleridir. Biri daha ehemmiyetli diğeri ehemmiyetsiz telâkki edilemez. Zaten mevzuubahsolan on bin liralık bir tahsisat meselesidir. İki tane büyük kaza müessesesi arasında bir tefrik yapmaya değmez. Devlet Şûrasının fonksiyonuna öteden beri idari kaza derler, bu da hatalıdır. Temyiz Mahkemesi bâzı hallerde idari vazifelerle muvazzaf olduğu gibi Devlet Şûrası da birçok hallerde adli vazifeler ifa etmektedir. Meselâ Yüce Divana iştirak eder. Orada icra kuvvetini temsil eden Başvekili ve vekilleri muhakeme eder. Mesuliyetlerini tâyin eder. En yüksek müeyyideleri tatbik eder. şahsi haklar ve taahhüt işleri bakımından yüksek dâvaları hal ve fasleder. Sonra; Uyuşmazlık Mahkemesine iştirak ederek adli kazaya veçhe verir. Bunların arasında bir tefrik yaratmaya sebep nedir? Sebep on bin lira fark değil mi? Bu kadar miktar için vazifenin ehemmiyeti, kazaların derecesi, organlarının mahiyetleri, birisinin dün diğeri için yüksek olduğuna dair bu şekildeki mütalâaların dermeyanı bendenize yerinde değildir. Zaten geçen celsede Yüksek Heyetin görüşü taayyün etmişti. Bugün mer'i bir kanun var. Hâkimler Kanununa atfeden bu sistemden ayrılmayı icabeden sebepler, sözcünün beyanatından anladığımıza göre, Şûrayı Devlet mensuplarının hâkimlerden daha dün kaza vazifesi

gördükleri esasına dayanıyor ki, bu, doğru değildir.

Sonra, bölge ve mahrumiyet meselesi... Bunlar burada mevzuubahsolamaz. Temyiz Mahkemesinden, Adalet Vekâletinde idari vazifelerde çalışanlardan esirgenmeyen tahsisatın Devlet Şûrası elemanlarından esirgenmesi için bir sebep yoktur. Binaenaleyh, arkadaşlarla müştereken bir önerge vermiştik encümence bu önerge dairinde tablonun tâdilen kabulünü rica ederim.

REİS — Muammer Akpınar!

MUAMMER AKPINAR (Ankara) — Arkadaşlar, bu lâyiha encümeninde ilk müzakere edildiği zaman muhalif kalan bir arkadaşımızdım. Hareket noktamız şu idi; (İşitmiyoruz sesleri) Sesim fazla çıkmıyor; affedersiniz.

Efendim; encümeninde dendi ki; «Türk milleti namına muhakeme yapıp hüküm vermeye salâhiyetli makamlar mahduttur: Adli kaza, idari kaza ve malî kaza.» Bunlar birbirini takiben geleceklerdir. Biz adli kazaya bir ödenek tanıdıksa bunu şu hususiyet bakımından tanımış oluyoruz; hüküm verecek insanda mecelle ve diğer kanunlar bâzı vasıflar arar. Bu vasıflardan biri; hâkimin mümkün mertebe maddi kaygıdan, geçim kaygısından uzak olması. Mecelle borçsuz olmasını şart koşar. Hüküm verecek mevkide olan insanın hükmünü viedani huzur içinde verebilmesi için bunlara diğer memurlarinkinden ayrı, tamamen maaş anlamından başka bir anlamda bir ödenek verme zarureti vardır. Birinde tazminat, birinde ödenek deniliyor. Bugün Şûrayı Devlette vazife gören arkadaşlar da hüküm verici mahiyettedirler. Nitekim teklif sahibi Sayın Nusret Kirişcioğlu «hüküm verici mahiyette olan Uyuşmazlık Mahkemesi ve Temyizdeki hâkimlerle yanyana oturan, aynı salâhiyeti haiz arkadaşların aynı maaşı almaları lâzımdır» dediler. Bu husus elinizdeki esbabı mucibede de zikredilmiştir. O halde (Hüküm veren insanların yardımcısı olan insanlar için Temyiz Mahkemesinde başka olsun da, Şûrayı Devlette başka olsun) mevzuunda ayrılmıştık. Bu, tetkik buyurduğunuz esbabı mucibede aynen vardı.

Temyiz Mahkemesinde zannederim, raportör unvanını taşıyan 125 - 150 lira asli maaşlı arkadaşlar vardır. 125 liralıklarını biliyorum, ama belki 150 liralıklar da var. İşte onlar iki üst

derece maaşı alıyorlar, maaşları 100 iken 150 de çalışıyorlar. Bu kabilden 150 lira ile raportör-lük yapan arkadaşlar vardır. Ama raportör, hâ-kimi hüküm vermeye hazırlar ve hüküm verme-ye sevk eder. Bütün dosyanın mesuliyeti rapor-törün üstündedir. Şûrayı Devlette de aynen böyledir. Şûrayı Devletteki kanun sözcüsü, Temyizdeki müddeiumuminin, âza yardımcısı raportörün vazifesini görür. O da bir dâva hak-kında âzayı hüküm vermeye hazırlar, dosyanın bir hulâsasını verir, dosya onun mesuliyeti al-tındadır.

Şimdi arkadaşımız diyor ki, «bağsözcü ile miuavini arasında maaş bakımından bir fark ol-mıyacak.» Efendim, maaş ayrı. 70, olur, 80 olur. Maaş farkı esasen mevcuttur. Ödenekten bahsediyoruz. Temyiz Mahkemesi raportörlerine ne ödenek veriliyorsa, Şûrayı Devlet sözcü ve muavinlerine de verilir. Bunlar aynıdır, hiç farkları yoktur. Bu bakımdan işin mahiyeti bak-ımından tam bir benzerlik vardır. Diyorlar ki, onlar dışarıya çıktıkları zaman Temyiz Mahke-mesinden taşraya giderlerse hüküm verme mev-kiine geçerler. Efendim, onlar çıktıkları zaman Temyiz Mahkemesinin teşkilâtında hâkim vardı. Orada teşvik olabilir ama Şûrayı Devlette böy-le bir şey yoktur. Esasen bizim iddiamız bu de-ğildir, biz sadece Temyiz Mahkemesi raportörle-rini kıyas ediyoruz ve taşrada burada mevzuu-bahsolduğu şekilde bir mahrumiyet varsa, An-kara'da da pahalılık daha fazladır. Kaldı ki,

Şûrayı Devletin taşrada teşkilâtı yoktur ve bu bakımdan aralarında bir benzerlik yoktur. Fa-kat Adliye Vekâleti nezdinde vazife gören hâ-kim muavininin durumu ne ise, burada kanun sözcülüğü yapan âza muavinleri de aynı du-rumdadırlar.

Dediler ki, «bütçeye büyük bir külfet tahmil edecektir.» Bu bütçede bir külfet ise, bunun şampiyonluğunu daha evvel hâkimleri, muavin-leri, müddeiumumileri ve teşkilâtiyle dolayısıy-le Adliye Vekâleti yaptı. Geriye Şûrayı Devlet, Divanı Muhasebat kalıyor. Bunların yekûnu tutsa tutsa birkaç yüz bin liranın içindedir. Bi-zim istediğimiz, tadil sırasında hüküm verici mevkide olan insanlar arasında ayırıcı bir mu-amele yapmamak, aynı işleri yapanlara aynı ödeneği vermektir.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Üniversitelere ve bunlara bağlı mü-esseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihasına (236) arkadaş iştirak etmiş; (233) kabul, (3) ret. Şu rakamlardan anlaşıldığı ve-çhile karar ekseriyeti yoktur. Aynı lâyiha gele-cek toplantıda tekrar reye arz edilecektir.

Reye müracaat halinde karar verebilecek bir ekseriyet kalmadığı şu neticeden anlaşılmış ol-duğundan, 28 . I . 1959 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,45

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır emniyet memurlarından Hayrettin Yakıt'ın vekâlet emrine alınması sebebine dair sualîne Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahriri cevabı (7/372) (1)*

26 . XII . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tara-fından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâ-

let buyrulmasını saygı ile rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

Diyarbakır Emniyet memurlarından sivil po-lis Hayrettin Yakıt'ın vekâlet emrine alınması-na sebep nedir? Bu memur hakkında ne gibi işlem yapılmıştır? Vâkı şikâyet ve müracaat-leri tetkik edilmiş midir? Edilmiş ise neticesi nedir?

T. C.

Dahiliye Vekâleti 23. I. 1959
Emniyet Umum Müdürlüğü
Dosya . 1950/7987
Numara : 8395

Özeti : Polis memuru Hayrettin Yakıt'ın vekâlet emrine alınma sebebi hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
7. I. 1959 gün ve Kanunlar Müdürlüğü
7 - 372/2372 - 9774 sayılı yazıları karşılığdır.

Diyarbakır Emniyet kadrosu polis memurlarından Hayrettin Yakıt'ın vekâlet emrine alınması sebebine dair Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan tarafından verilen tahrirî sual tahririnin cevabı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

Diyarbakır vilâyeti emniyet kadrosu polis memurlarından 21/7987 yaka ve sicil sayılı Hayrettin Yakıt, sivil ve sarhoş olduğu halde 29.6.1958 gecesi saat 1 sıralarında Dilân Sinaması önünde subaylarla kavga etmiş ve bu yüzden askerî mahkemeye düşmüştür.

Bunun üzerine bu memur o civardaki vazifesinden alınarak büroya verilmiş ve kendisine bir daha bu gibi yerlere gitmemesi ve her hangi bir hâdiseye sebebiyet vermemesi önemle ve defaatle ihtar edilmiştir.

Buna rağmen 30. VI. 1958 gecesi Dicle Barına gitmiş, içki içmiş, bar sahibine ve müşterilere hakaret etmiş ve artistleri döğmüştür.

Bundan dolayı da hakkında adli ve idari tahkikat açıldığından valiliğin 9. VII. 1958 gün ve Em. 275 sayılı teklifi üzerine Vekâlet emrine alınmıştır.

Hakkında açılan askerî, adli ve idari takibatın uzun süreceğinden bahsile kendisinin müteaddit ve ısrarlı talepleriyle, 6435 sayılı Kanunun tâyin ettiği altı aylık müddet dolmadan, istifasının kabulünü dilemiş ve bu dileği is'af edilerek 3. XI. 1958 tarihinde istifasının kabulü onanmıştır.

Yine talebi üzerine hizmet müddetine ait 1 005 lira 11 kuruştan ibaret emekli kesenekleri kendisine ödenmiştir.

Poliste hizmet gördüğü 8 sene zarfında arkadaşlarına fena muamelede bulunmak, âmirini istihfaf etmek, yalan söylemek ve meslek disiplinine aykırı hareketlerinden dolayı 3 ihtar, 3 tevbih, 3 defa maaş kat'ı ve terfiinin bir devre geciktirilmesi cezalarıyla tecziye edilmiştir.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

2. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Tokad vilâyeti dâhilindeki köy okullarına dair sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın tahrirî cevabı (7/125)

9 Nisan 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki hususun Sayın Maarif Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Tokad Mebusu
Dr. Faruk Ayanoglu

Tokad vilâyeti dâhilinde 1950 - 1958 seneleri arasında kaç adet köy okulu yapılmıştır. Bu okullar hangi köylerde ve inşalarına ne miktar para sarf edilmiştir. Halen ne kadar okulsuz köy mevcuttur, bunların inşaları plâna bağlanmıştır ise, kaç sene içinde Tokad vilâyeti dâhilinde okulsuz köy kalmıyacaktır?

T. C.

Maarif Vekâleti 23. I. 1959
Talim ve Terbiye Dairesi
Sayı : 205

Özet : Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun tahrirî sual tahriri hakkında

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
12 Nisan 1958 tarih ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü 7-125/1102-4108 sayılı yazıları cevabıdır :

Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu tarafından Tokad vilâyeti dâhilindeki ilkokullarla ilgili olarak Yüksek Riyasetlerine tevdi ve vekâletimize tevcih edilmiş bulunan tahrirî sual tahririne cevap teşkil eden not ve cetveller iki nüsha halinde sunulmuştur.

Keyfiyeti saygı ile arz ederim.

Maarif Vekili
C. Yardımcı

Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun Tokad vilâyeti dahilindeki ilkokullarla ilgili sual takririne ait cevabi nottur:

Tokad vilâyeti dahilinde 1950 den itibaren 1958 malî yılının aralık ayı sonuna kadar 78 köy ilkokulu yapılmış ve bunlar için Vekâletimizce mahalline 2. 522. 360 lira gönderilmiştir.

Bu okulların hangi köylerde inşa edildiğini ve her yıl ne kadar ödenek tahsis edildiğini açıklayan cetvel ilişiktir. 1958 yılı içinde bu vilâyete ayrılmış gönderilen para miktarı 440 000 liradır.

Halen vilâyette 427 okulsuz köy mevcuttur. Bu okulsuz köylerde okul inşaatı işi, nüfus çokluğu, idari ve coğrafi durumları nazarı itibara alınarak vilâyette uzun vâdeli sıra cetvelleri tanzimi

suretiyle bir programa başlanmış bulunmaktadır.

Bu programların tatbiki, Türkiye Büyük Millet Meclisinden her yıl alınacak olan köy okulları inşaatına yardım ödeneğinin miktarı ile alakalıdır.

Ancak Tokad vilâyeti de dahil olmak üzere memleket ölçüsündeki ihtiyaçlarımızın zamanında ve toptan giderilmesi için ilköğretim kanunu lâyihası hazırlanmıştır. Bu lâyiha kanuniyet kesbettiği tarihten itibaren tesbit edilmiş bulunan programa göre, okulu bulunmayan köylerimizin tamamı 12 yıl içerisinde okula kavuşturulmuş olacaktır.

Tokad vilâyetinde 1950 - 1958 yıllarında inşası ele alınan köy okullarıyla bunların yapımı için vekâletçe verilen ödenek miktarını gösterir

CETVEL

Senesi	Yapılan köy okulları kazası	köyü	Bu okulların inşası için vekâletçe gönderilen para	Düşünceler
1950	Merkez	Tiyari		
	Merkez	Mamu		
	Erbaa	Çandırlar		
	Erbaa	Evyaba		
	Taşova	Yornus		
	Reşadiye	Tavara		
	Turhal	Bicin		
	Artova	Arabacımusa	110 960	
1951	Merkez	Kınık		
	Artovo	Hoday		
	Niksar	Gülâbi		
	Reşadiye	Hatıplı	83 000	
1952	Merkez	Dive		
	Artova	Yatmış		
	Turhal	Kuşoturağı		
	Zile	Elarap		
	Zile	Güblüce	104 000	Bu okul 1953 te İ. edildi.

Senesi	Yapılan köy okulları kazası	köyü	Bu okulların inşası için vekâletçe gönderilen para	Düşünceler
1953	Merkez	Fenk		Bu okul 1956 da ik. edildi.
	Artova	Çıkrık		» 1954 »
	Artova	Kuşçu		» 1955 »
	Reşadiye	Cihet		» 1954 »
	Zile	Ede		» 1954 »
	Turhal	Burga		
	Niksar	Fatlı		
	Almus	Zuğru	204 400	
1954	Zile	Acısu		» 1956 »
	Zile	Acıpınar		» 1956 »
	Almus	Geurek		» 1955 »
	Niksar	Aptalkolu		» 1955 »
	Artova	Dodurga		» 1955 »
	Reşadiye	Gibis	230 000	» 1955 »
1955	Artova	Ulusulu		» 1956 »
	Artova	Horun		
	Almus	Babaköy		
	Reşadiye	Yağsıyan		
	Turhal	Yeniköy		
	Merkez	Tahtuba		» 1956 »
	Erbaa	İskili		» 1956 »
	Niksar	Ger		» 1956 »
	Zile	Karşıpınar	350 000	» 1956 »
1956	Artova	Fineze		
	Artova	Bebekderesi		
	Almus	Kadıköprü		
	Zile	Ernebadı		
	Reşadiye	Karacaviran		
	Reşadiye	İsmailiye		
	Niksar	Kızıldere		
	Erbaa	Ağcakeçi	350 000	
1957	Merkez	Kömeç		
	Turhal	Kalayık		
	Turhal	Arapören		
	Zile	Emirveren		
	Zile	Göçenli		
	Zile	Üçkaya		
	Artova	Çime		
	Artova	Bayazıt		
	Artova	Kervansaray		
	Artova	Tuzla		

Bu okulların inşası
için vekâletçe gön-
derilen para

Senesi	Yapılan köy okulları kazası	köyü	Düşünceler
	Artova	Demenikarkın	
	Artova	Alpuderesi	
	Niksar	Ardıçlı	
	Niksar	İpsimara	
	Niksar	Kirtanos	1958 de ikmal edildi.
	Reşadiye	Darıderesi	
	Reşadiye	Ferekse	
	Reşadiye	Alime	
	Reşadiye	Elmacık	
	Zile	İğdır	
	Turhal	Erkilet	650 000 » » »
1958 yılı programına alınan okullar	Merkez	Hasanbaba	
	Merkez	Biskincik	
	Zile	İğdır	
	Artova	Alanyurt	
	Artova	Tucuk	
	Artova	Ağmusa	
	Reşadiye	Çakraz	
	Zile	Reşadiye	
	Artova	Tuzla	440 000
		Yekûn	2 522 360

3. -- *Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, hayvan hastalıkları ile mücadele hususunda neler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/331)*

15. XII. 1958

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyrulmasını saygı ile rica ederim.

Maraş Mebusu
Dr. Halil Gürün

Ziraat Vekâleti hayvan hastalıkları ile mücadele için teşkilâtını genişletmeyi düşünmekte midir? Bu maksatla M. M. Vekâleti kadrolarında istihdam edilen veterinerlerden faydalanmakta arzusunda mıdır? Yine bu maksatla, kâfi ilâç ve malzeme tedariki cihetine gidilmiş midir?

T. C.

Ziraat Vekâleti
Vet. İş Um. Müdürlüğü
Umumi No : S. 1
Hususi No : O. 94

24. I. 1959

T. B. M. M. Reisliği Yüksek Makamına
22. XII. 1958 gün ve 7-331-2265-9455 S.Y.K.
Hayvan hastalıklarıyla mücadele hususunda neler düşünüldüğüne dair Maraş Mebusu Halil Gürün tarafından verilen tahriri sual takririnin cevabı ekte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Ziraat Vekili
N. Ökmen

Vekâletimiz, hayvan hastalıkları ile mücadele ve bu hastalıkların tevlidettiği zararları tamamen önlemek maksadiyle teşkilâtını her yıl ihtiyaç ve imkânlara göre genişletmekte ve motorlu vasıta ile de teçhiz edilmiş olan bu teşkilât, hayvan

sağlığının korunması için aralıksız ve muvaffakiyetli bir mesai sarf etmektedir.

1. Teşkilât ve hizmetlerin daha fazla genişletilmesi amacı ile :

a) Muvazzaf askerlik görevlerini yapmakta ve yapacak olan yedek veteriner subayların % 30 unun bu hizmetlerini vekâletimiz teşkilâtında yapmaları Vekiller Heyeti kararı ile temin edilmiştir.

b) Askerî veterinerlerden şimdilik % 10 un mezun sayılarak vekâletimizde vazife almaları hususu, vekâletimizle Millî Müdafaa Vekâleti arasında muvafık olarak neticelendirilmek üzeredir.

c) Askerî ve sivil veteriner teşkilâtının hazırlayacakları bir programla ve iş birliği halinde çalışmalarını hususunun temini için de Millî Müdafaa Vekâletiyle temas halinde bulunmaktadır.

ç) Askerî hayvan hastanelerinde halk hayvanlarının da tedavileri temin edilmiştir.

2. Kendi lâboratuvarlarımızda istihsal edilen aşı, serum ve biyolojik maddeler miktar ve çeşitlerinin artırılması için de :

a) Etlik, Pendik ve Bornova enstitülerine ilâveten Elâzığ Veteriner Bakteriyoloji Enstitüsü bakteriyel ve virüsü hastalıklar aşı ve serum, Pendik'te kurulan ikinci bir koyun çiçek aşısı ve yine aynı enstitü içinde tesis edilen ikinci bir tavuk hastalıkları aşısı lâboratuvarları.

b) 1958 yılına kadar radikal bir mücadele vasıtası olmıyan şap hastalığına karşı aşı istihsalı için Avrupa'da bulunan şap enstitüleri arasında hem istihsal, hem de araştırma yapacak modern bir şap enstitüsü tesisine başlanmış ve bu enstitünün ikmaline kadar Etlik'te kurulan muvakkat bir lâboratuvarında aşı istihsaline başlanılmıştır.

c) Millî Müdafaa Vekâleti Askerî Veteriner Akademisi ile Biyoloji Enstitüsünden aşı, serum ve biyolojik maddeler istihsalı araştırma ve klinik hizmetlerinden müşterek istifade kararlaştırılmıştır.

ç) Sığırlar için ekonomik zarralar tevlit ve insanlar için de çok tehlikeli olan Brucellos hastalığına karşı radikal bir mücadele vasıtası olarak dünyaca kabul edilmiş S. 19 aşısının yurdumuzda istihsalı için Pendik'te binası ikmal ve malzemeleri gelmekte olan modern S. 19 aşısı lâboratuvarı, ayrıca sığırların gizli tüberkülozlarını katı olarak tesbit edecek olan Pürifiye Tüberkülin istihsalı için Etlik'te tesis edilmekte

olan lâboratuvarında 1959 da istihsale başlanılacaktır.

d) Lâboratuvarlarımızda istihsal edilmekte olan aşı, serum ve biyolojik maddeler için dışardan ithali zaruri maddeler ile Paraziter hastalıklar savaşında kullanılacak maddeler zamanında temin edilmiştir.

İ. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü tarafından 1956 yılında hurda maden ve malzeme satışı yapıp yapılmadığına dair sualine Münakalât Vekâleti Vekili Müzaffer Kurbanoglu'nun tahriri cevabı (7/374)

30. XII. 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Sayın Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için müzaheretlerinizi rica ederim.

Ankara Milletvekili
Recep Dengin

1956 yılı içinde Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü tarafından idarenin malı bulunan muharrik ve müteharrik hurdaya çıkmış vasıta ve benzeri diğer hurda mâden ve malzemeler İhale Kanunu gereğince satışa çıkarılmış mıdır? Kapalı zarf usulüyle yapılan ihaleye o tarihte hangi firma ve tüccarlar iştirak etmişlerdir. İhaleye konulanlar ceman kaç tondur ve ton başına ne kadar Türk lirası fiyat teklif olunmuştur ve ne gibi bir neticeye varılmıştır?

T. C.

Münakalât Vekâleti
Karayolları Ulaştırma
Dairesi Reisliği
Dosya No. 11 - 2
Kayıt No. 75/652

26. I. 1959

Özet: TCDD İdaresinin 1956 yılında sattığı hurdalar

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine
Başvekâlete gönderilen 7. I. 1959 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü 7 - 374/2379 sayılı yazıları cevabıdır.

Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünce 1956 yılında hurda maden ve malzeme satışı yapıp yapılmadığına dair Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Sayın Başvekil tarafından cevaplandırılmak üzere verdiği tahriri sual takriri mev-

zuunda vekâletimizce ihzar olunup Başvekâlete sunulan yazının bir örneği leffen takdim kılınmıştır.

Saygılarımla.

Münakalât Vekâleti
Vekili
M. Kurbanoğlu

T. C.

Münakalât Vekâleai
Karayolları Ulaştırma
Dairesi Reisliği
Dosya No. 11 - 2
Karar No. 39

20 . I . 1959

Başvekâlete

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetinin
7 . I . 1959 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü
7 - 374/2379 - 9808 sayılı yazıları cevabıdır.

Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü tarafından 1956 yılında hurda maden ve malzeme satışı yapıp yapılmadığına dair Ankara Mebusu Recep Dengin tarafından verilen tahriri sual takriri üzerine gerekli tetkikat yaptırılmıştır.

1. Devlet Demiryolları Nafia Vekâletine; Samsun limanı inşaatı için 150 300 liraya bir adet lokomotif,

2. 4 450 adet müstamel sac varil satışı. Bu satışa :

- A) Nas Kolektif Şirketi
- B) Mustafa Özkalay
- C) Rıza Eriş ve Kerim Aras
- Ç) Mehmet Çanakçı
- D) Artin Tezelliler
- E) Cemal Özarma
- F) Vâsif Bacioğlu
- G) Ahmet Güven
- H) Adil Araslı
- İ) Mehmet Matkav
- I) Müfit Ağın
- J) Fıçıcılık Kolektif Şirketi, namında 12 firma iştirak etmiş ve variller 1 751 kuruş fiyat veren Fıçıcılık Kolektif Şirketine mecmuu 77 919,50 liraya satılmıştır.

3. Nafia Vekâletine Samsun limanı inşaatı için 174 109,46 liraya iki kilometrelik ray ve yol malzemesi,

4. Erzurum Belediyesine, 1 379,35 liraya üç adet hurda sarniç vagonu,

5. Eskişehir Çimento fabrikasına 47 400 liraya üç adet demiryolu makası,

6. İstanbul Toprak ve İskân Müdürlüğüne 10 285 liraya Sirkeci'deki müstamel elektrik tesisatı,

7. İstanbul'da Madeni Eşya Fabrikası Anonim Şirketine 3 502 liraya 200 adet müstamel sac varil,

8. 410 ve 480 ton çelik talaşı satışı. Bu satışa :

- A) İsmail Hakkı Sümersan
- B) Demir Yapı Limitet
- C) Rıza Eriş
- Ç) Mustafa Urgancı
- D) Hasan Yılmaz
- E) Ali Şen
- F) Mustafa İsmet Çamoğlu, firmaları iştirak etmişler ve 410 ton çelik talaşının beher tonuna 186,75 lira ve 480 ton çelik talaşının beher tonuna da 197 lira fiyat veren Mustafa İsmet Çamoğlu'na satılmıştır.

9. Gebze viyadükü (Demirköprü takriben 785 ton) satışı. Bu satışa :

- A) Demir Yapı Limitet Şirketi,
- B) Rıza Eriş ve Artin Tezelliler,
- C) Adil Araslı,
- Ç) Mehmet Çanakçı,
- D) Kerim Aras firmaları iştirak etmişler, 150 001 liraya Rıza Eriş ve Artvin Tezelliler firmasına satılmıştır.

10. Kapalı zarfla yapılan metal, prinç ve metal, prinç karışığı ile karışık bakır talaşı satışı. Bu satışa :

- A) Ersa Kolektif Şirketi,
- B) Nihat Kocaoğlu ve Kerim Şişli,
- C) Neşet Yazıcıoğlu,
- Ç) Baha Zümrüt,
- D) Eriş Kolektif Şirketi,
- E) Şafak Ticaret Anonim Ortaklığı,
- F) Adil Araslı,
- G) Mehmet Ali Doğan,
- H) Muzaffer Kanmaz,
- İ) Faruk Demiriz,
- I) Hayri Kundakçı,
- J) İsmet Çubukçuoğlu,
- K) Süleyman Orak,
- L) Mehmet Çanakçı ve Artin Tezelliler,
- M) Ahmet Yücesaner,
- N) Mişon Tambahar,

O) Şalam Tamer,
P) Azim Belgin firmaları iştirak etmişler ve
A) 1 500 kilo metal talaşı beher kilosu 417
kuruştan Azim Belgin Firmasına,

B) 4 560 kilo metal ve prinç karışığı ta-
laşı 317 kuruştan Azim Belgin Firmasına,

C) 5 000 kilo prinç talaşı beher kilosu 228
kuruştan Adil Araslı Firmasına,

Ç) 60 000 kilo karışık bakır talaşı ise be-
her kilosu 301 kuruştan Şafak Ticaret Anonim
Ortaklığına satılmıştır.

11. Eskişehir fabrikasından ıskat edilen
199 aded (52 912 kilo) hurda elektrik motoru
kapalı zarfla satışı. Bu satışa :

A) İdidiyan Abulaf,

B) Azim Belgin,

C) Ersa Kolektif Şirketi, firmaları iştirak
etmişler beher kilosuna 121 kuruş fiyat veren
Ersa Kolektif Şirketine satılmıştır.

12. Mülga Mudanya - Bursa hattında bulu-
nan, 80 milimetre çapında 700 kilo font boru
açık artırma ile 2 552 lira bedelle Yahya Göker'e
satılmıştır.

13. Yine bu hattaki 14 000 kilo hurda de-

mir boru, beher kilosu 26,60 kuruştan 3 724 li-
ra bedelle aynı şahsa satılmıştır.

14. 1955 yılında teşekkül eden Maden Hur-
dacılığı Türkiye A. Şirketine 30 . III . 1956 T.
4/7021 sayılı Kararnameye müsteniden 11 100
ton hurda demir ve çelik satılmış olup o yıl
içinde 2 434,422 tonu teslim edilmiştir.

23 . V . 1956 tarihinden itibaren de maden
hurdaları mezkûr şirketten gayri hiçbir firma
veya müesseseye satılmamıştır.

Maden Hurdacılığı T. A. Şirketi aşağıda
isimleri yazılı İktisadi Devlet Teşekküllerinin
iştirakiyle kurulmuş ve bu şirkete Devlet Demir
Yolları İşletmesi 750 000 lira ile iştirak etmiş-
tir.

A) Sümerbank,

B) Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu,

C) Etibank,

Ç) TCDD İdaresi,

D) Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim
Şirketi.

Saygılarımla arz ederim.

Münakalat Vekâleti

Vekili

M. Çavuşoğlu

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve gelir ve kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 236
Kabul edenler	: 233
Reddedenler	: 3
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 359
Münhal mebusluklar	: 15

[Kabul edenler]

ADANA	Hilmi Çeltikçioğlu	ÇANAKKALE	Sait Kantarel
Nevzat Arman	Eyüp Doğan	Emin Kalafat	Münip Ozer
Suphi Baykam	AYDIN	Ahmet Hamdi Sezen	ESKİŞEHİR
Kâzım Bozdoğan	Namık Gedik	Nahit Ural	Hasan Polatkan
Hamza Eroğlu	Nail Geveci	ÇANKIRI	Hicri Sezen
Saim Karaömerlioğlu	Nihat İyriboz	Dursun Akçaoğlu	GAZİANTEP
Melih Kemal Küçüktepepınar	Piraye Levent	Ferhan Arkan	Samih İnal
Turgut Yeğenağa	Etem Menderes	Naşit Fırat	Süleyman Kuranel
ADİYAMAN	Cevat Ülkü	Kâmil Tabak	Ali Ocak
Sait Açar	BALIKESİR	ÇORUM	Nedim Ökmen
Şefik San	Vacid Asena	M. Kemal Biberioğlu	Ali Şahin
AFYON KARAHİSAR	Esat Budakoğlu	Hüseyin Ortakçioğlu	GİRESUN
Rıza Çerçel	Muzaffer Emiroğlu	DENİZLİ	Hayrettin Erkmek
Arif Demirer	Ali İleri	Baha Akşit	Mazhar Şener
Orhan Kökten	Halil İmre	A. Hamdi Sancar	GÜMÜŞANE
Orhan Uygun	Ahmet Kocabıykoğlu	DIYARBAKIR	Nihat Sargınalp
AĞRI	Faik Ocak	Fikri Arıç	HATAY
Celâl Yardımcı	M. Halûk Timurtas	Sezai Demiray	İhsan Ada
AMASYA	BİNGÖL	Hâmid Zülfü Tigröl	Rifat Bahadır
Faruk Çöl	Mustafa Nuri Okeuoğlu	Hüseyin Ülkü	Ali Şelhum Devrim
Hâmit Koray	Ekrem Yıldız	EDİRNE	Hasan İkiz
ANKARA	BİTLİS	Nurettin Manyas	Ömer Fevzi Reşa
Muammer Akpınar	Nusrettin Barut	Mükerrem Sarol	İÇEL
Osman Alişiroğlu	BOLU	ELAZIĞ	Yakup Karabulut
Nuri Ciritioğlu	Reşat Akşemsettinioğlu	İsmail Hakkı Talay	Refik Koraltan
Übeyde Elli	Servet Bilir	ERZİNCAN	Niyazi Soydan
İsmail İnan	İhsan Gülez	Rauf Bayındır	İSPARTA
İbrahim Saffet Omay	BURDUR	Nusret Safa Coşkun	Ali Lâtifaoğlu
İlyas Seçkin	Osman Eroğlu	Naci Yıldırım	İSTANBUL
Selim Soley	Âlim Sipahi	ERZURUM	Sedat Çetintas
ANTALYA	BURSA	Osman Alihocagil	Hâdi Hüsmen
Burhanettin Onat	Salâhaddin Karacagil	Sabri Erduman	Mucip Kemalyeri
ARTVIN	Recep Kırım	Şevki Erker	Lûtfi Kırdar
Mecit Bumin	Halûk Şaman	Mehmet Eyüboğlu	İbrahim Sevel
	Nurullah İhsan Tolon	Melik Fırat	Nazlı Tlabar

Necmi Nuri Yücel
İZMİR
Danyal Akbel
Abdullah Aker
Enver Dünder Başar
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Necdet İncekara
İlhan Sipahioğlu

KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Osman Yeltekin

KASTAMONU
Muzaffer Akdoğanlı
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Ali Gözlük

KAYSERİ
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLABELİ
Mehmet Ali Ceylân

KİRŞEHİR
Osman Canatan
Fazıl Yalçın

KONYA
İshak Avni Akdağ
Reyhan Gökmenoğlu
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sami Soylu

KÜTAHYA
Mehmet Diler
İrfan Haznedar
Kemal Özer

MALATYA
Nurettin Akyurt
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
MANİSA
Sezai Akdağ
Hikmet Bayur
Muzaffer Kurbanoglu
İhsan Yalkın

MARAŞ
Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Emin Soysal
Abdullah Yayıoğlu

MARDİN
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras

MUŞ
Giyasettin Emre

NEVŞEHİR
Zihni Üner

NİĞDE
Medeni Berk
Asım Eren
Ali Gürün
İsmail Güven
Şefik Refik Soyer

ORDU
Ferda Güley
Şevket Köksal
Muammer Tekin
Hüsrev Yürür
RİZE
İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete

SAKARYA
Nüzhet Akın
Seiâmi Dinçer
SAMSUN
Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Nüzhet Ulusoy
SİİRD
Mehmet Daim Süalp
Fikri Şendur
SİNOB
Nusret Kuruoğlu
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar
Server Somuncuoğlu
SİVAS

Necati İlter
Edip İmer
Kâmil Kırıkoglu
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Nazmi Yaras

TEKİRDAĞ
Nurettin Aknoz
Zeki Erataman
Ahmet Pakar

TOKAD
Faruk Ayanoğlu
Sıtkı Eken
Ahmet İspirli
Mustafa Lâtifoğlu

Reşit Önder
Bekir Seyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul
TRABZON
Halûk Çulha

Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
O. Nuri Lermioğlu
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
Pertev Sanac
İsmail Şener
M. Reşit Tarakçioğlu
TUNCELİ
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA
Atalay Akan
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı

UŞAK
Ali Rıza Akbıykoğlu
Adnan Çalikoğlu
Rıza Salıcı

VAN
Abdülvahap Altinkay-
nak
Tevfik Doğuşiker
Ferid Melen

YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuad Nizamoğlu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK
Abdullah Akın
Sebati Ataman
Tahir Öktem
Necati Tanyolac
Hulûsi Timur

[Reddedenler]

MARAŞ
Hilmi Soydan
Mehmet Şişman

URFA
İ. Etem Karakapıcı

[Reye işbirak etmiyenler]

ADANA

Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Ali Menteoğlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli

ADİYAMAN

Gani Gürsoy
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topçuoğlu
Murad Ali Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfreli
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Selim Yatağan

AMASYA

Kemal Eren
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu
(İ.)
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Sadık Erdem
Attilâ Konuk
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Yaşar Gümüşel

AYDIN

Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
Necati Çelim
Ekrem Torunlu

BALIKESİR

Mekki Said Esen
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Fuat Onat
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Sait Göker

BITLİS

Rifat Bingöl
Selâhattin İnan

BOLU

Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
Kadir Kocaali
Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan (Rs. V.)

Sadettin Karacabey
Mazlum Kayalar
Hulûsi Köymen
Yekta Teksel
Hilâl Ülman
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

N. Fuad Alpkartal
Halim Alyot (İ.)
Servet Sezgin
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu (V.)

ÇANKIRI

A. Kemal Barlas
Ethem Yalçınalp

ÇORUM

Sedat Baran
Hamdi Bulgurlu
Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Yakup Gürsel
Fevzi Hacirecepöğlu
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan
Refet Tavashioğlu

DIYARBAKIR

Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
Kâmil Tayşi
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsoy

ELAZIĞ

Mustafa Altındoğan
Celâl Dora
Fahri Karakaya
Hürrem Müftigil
Nâzım Öztürk

ERZİNCAN

Cemal Işık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Abdülkadir Eryurt
Hasan Numanoğlu
Fethullah Taşkesenli-
oğlu
Rıza Topçuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Halil Akkurt
Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Bahadır Dülger
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altıncaan (İ.)
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven
HATAY

Ahsen Aral
İzzettin Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
İnayet Mursaloğlu

İÇEL

Rüştü Çetin

Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Sami Gökner
İbrahim Gürgen
Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Hamdi Ongun
Tevfik Tıgh

İSTANBUL

İsak Altabev
Nazmi Ataç
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Ali Harputlu
Enver Kaya
Nizamettin Kırşan
Adnan Menderes (Baş-
vekil)
Nihat Halûk Pepeyi
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman (İ.)
Nizamettin Âli Sav
Mıgırdıç Şellefyan
Zakar Tarver
Neclâ Tekinel
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis
Mahmut Yüksel
İZMİR
Sebati Acun
Selâhattin Akçiçek
Perihan Arburun

Behzat Bilgin
Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç
Osman Kapani
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
Vamık Tayşi
Fevzi Uçaner
Behçet Uz
Ahmet Ünal

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Turgut Göle
Behram Öcal
İbrahim Us
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş
Zeki Cemal Bakiçelebi-
oğlu
Münif İslamoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ömer Başgeçmez
Ebubekir Develioğlu
Kâmil Gündüş
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
Ali Rıza Kılıçkale
Fahri Köşkerioğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Sıtkı Pekkip
Avni Sakman
Dündar Tekand
Hüsnu Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Ömer Cebeci

Dursun Erol
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Muhittin Güzelkılınç
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Sabahattin Sayın
Ömer Şeker
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
S. Sururi Nasuhoğlu
Muhittin Özkefeli (İ.)
Emin Topaler

MALATYA

Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Âtîf Akın
Selim Akış
Nebil Sadi Altuğ
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoğlu
Cevdet Özgirgin
Cemil Şener

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Burhan Belge
Zeyyat Mandalineci
Nuri Özsan
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Rifat Gürsoy
Vedat Mengi

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Atif Topaloğlu

RİZE

Hüseyin Agun
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Tacettin Barış
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
(İ.)

Baha Hun
Rifat Kadızade
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Naci Berkman
Necmettin Doğuyıldızı
Abdullah Eker
Ömer Güriş
Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen
Şükrü Uluçay
SİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
SİNOB

Ömer Özen
Muharrem Tansel
SİVAS

Halim Ateşalp
Rahmi Çeltekli
Nüzhet Çubukçu

Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Ahmet Kangal
Yalçın Kocabay
Süleyman Özsever
Ahmet Yılmaz
TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
TOKAD
Keremettin Gençler (İ.)
Şahap Kitapçı

TRABZON

Fikri Karanis
Selâhattin Karayavuz
Osman Turan

TUNCELİ

Hızır Aydın

URFA

Osman Ağan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
E. Mahmut Karakurt
Ömer Yüksel

UŞAK

Avni Ural

VAN

Sait Erdiñ

ZONGULDAK

Cemal Zühtü Aysan
Suat Başol
Necati Diken
Ali Kaya
Mustafa Saraç
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	İstanbul	1	Van	1
Artvin	1	Kocaeli	1	Yozgat	1
Aydın	1	Konya	1		—
Bursa	1	Muğla	1		15
Edirne	1				